

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning forkastedes, idet 54 (S og SF) stemte for, 65 (KF, V, FP, CD, RV og KRF) imod.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af lovforslag nr. L 89:

Forslag til lov om ændring af lov om menighedsråd.

Af kirkeministeren (Torben Rechendorff).
(Fremsat 6/11 91. Første behandling 12/11 91. Betænkning 9/4 92).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1, ændringsforslag nr. 2, ændringsforslag nr. 3, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 4 og § 2, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Anden behandling af lovforslag nr. L 183:

Forslag til lov om domstolsbehandling af gejstlige læresager.

Af kirkeministeren (Torben Rechendorff).
(Fremsat 22/1 92. Første behandling 31/1 92. Betænkning 8/4 92).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1–20

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Forespørgsel nr. F 24:

Forespørgsel til statsministeren:

»Hvilke oplysninger kan regeringen give om konsekvenserne af og ansvaret for EF-Domstolens kendelse i ambisagen?«

Af Ole Espersen (S) og Stavad (S).

(Forespørgslen anmeldt 2/4 92. Fremme af forespørgslen vedtaget 9/4 92).

*Begrundelse***Ole Espersen (S):**

Vi har i Socialdemokratiet fundet det naturligt, at regeringen så hurtigt som muligt får lejlighed til at redegøre for dommen i ambisagen. Jeg tror, vi alle sammen kan være enige om, at det er den mest ubehagelige retsafgørelse, der nogen sinde er overgået Danmark. Den er ikke kun ubehagelig, fordi det altså konstateres, at vi har handlet ulovligt – klart ulovligt – den er også ubehagelig, fordi det er en afgørelse, der ser ud til at have nok så uoverskuelige økono-

[Ole Espersen]

miske konsekvenser og ikke blot økonomiske konsekvenser, men også konsekvenser for samfundets funktion som helhed.

I den forbindelse føler jeg det vigtigt at henviser til den udtalelse, som regeringens repræsentant kom med under proceduren for EF-Domstolen. Regeringens repræsentant sagde bl.a.:

»Regeringen har fremhævet de usædvanligt alvorlige konsekvenser, en sådan dom vil medføre for statens økonomi og det danske domstolssystem.«

Og der står videre:

»I retsmødet forklarede regeringens repræsentant, at den danske stat havde opkrævet ca. 7 mia. ecu i arbejdsmarkedsbidrag, svarende til 4 pct. af statens indtægter, i den pågældende periode. Hvis blot en brøkdel af de 150.000-200.000 virksomheder, der har betalt arbejdsmarkedsbidrag, som i øvrigt er blevet overvæltet på forbrugerne, skal have prøvet tilbagebetalingskravet, vil det medføre det danske domstolssystems sammenbrud.«

Det var dommernes referat af det danske indlæg, og hermed har den danske regering jo umiskendeligt givet udtryk for den meget store alvor, hvormed den danske regering så på sagen – også før dommen blev afsagt. Den dom, man bad sig så mindeligt fritaget for, var præcis den dom, der blev afsagt over Danmark.

Vi vil gøre vores til, at denne, kan man kalde, juridiske bombe, ikke også bliver en økonomisk bombe under den danske samfundsøkonomi. Det løfte gav vi straks efter dømmens afsigelse til regeringen, og vi har også givet udtryk for det her i salen, og det løfte står vi naturligvis ved.

Men det forudsætter selvfølgelig, at regeringen til gengæld på kvalificeret måde prøver at afværge de værste konsekvenser af dommen. Og når man i dag har læst det indlæg, som professor von Eyben har i Berlingske Tidende med en voldsom hudfletning af det lovforslag, der ligger til behandling nu, må man også dér sætte spørgsmålstegn ved, om regeringen lever op til de forventninger, vi må kunne have.

Men det er ulykkeligt, at regering og Folketing har bragt landet i denne situation. Noget lignende må aldrig kunne gentage sig, og det må klargøres, på grundlag af hvilke oplysninger regeringen og Folketinget har truffet beslutninger i denne sag. Når vi træffer beslut-

ninger inden for komplicerede områder, må vi naturligvis i høj grad stole på de oplysninger, regeringen har, og som regeringen kan fremskaffe, i kraft af at regeringen råder over administrationens ekspertise. Hvis Folketinget ikke kan stole på det, bliver der selvfølgelig et ganske meget forstærket behov for yderligere bistand til det danske Folketing.

Derfor er det utrolig vigtigt, at vi får klarlagt, hvilke oplysninger Folketinget har været i besiddelse af, da man traf disse beslutninger, da man vedtog ambiloven, og som grundlag herfor må vi også vide, hvilke oplysninger regeringen selv har været i besiddelse af. Først når det er tilfældet, vil vi kunne vurdere, hvilke konsekvenser sagen bør få, hvordan ansvar bør placeres.

Lad mig tilføje, at det jo ikke kun drejer sig om selve vedtagelsen af lovforslaget. Den 27. september 1990 sendte Kommissionen en såkaldt begrundet udtalelse til regeringen, hvor den fastslog to ting: For det første at der var tale om, at man – for Danmarks vedkommende – vendte tilbage til et system, som det var åbenlyst ulovligt at vende tilbage til.

Dernæst forlangte Kommissionen, at man inden 1 måned skulle træffe de nødvendige foranstaltninger for at tilvejebringe lovlige tilstande. Jeg ved ikke, hvordan regeringen har reageret internt på denne meddelelse, men jeg tror, at hvis man havde taget en drøftelse med Folketinget om, hvordan man kunne afværge videre konsekvenser, kunne der være kommet en betydelig fornuftigere løsning i stand. Og det vil vi også undersøge hvorfor man ikke gjorde.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Tirsdag den 31. marts 1992 afsagde EF-Domstolen en dom om fortolkningen af artikel 33 i Rådets 6. momsdirektiv. Som vi alle ved, gik denne dom den danske stat imod, EF-Domstolen fandt, at arbejdsmarkedsbidraget stred mod reglerne om det fælles moms-system.

Hermed er der sat et foreløbigt punktum for EF-Domstolens behandling af de spørgsmål, som Østre Landsret forelagde for EF-Domstolen i juni 1990. Domstolens besvarelse af disse spørgsmål indgår nu i det videre forløb i retssagerne, der, som jeg nævnte, føres for Østre Landsret.

[Statsministeren]

Foruden disse retssager har EF-Kommissionen stævnet Danmark i samme spørgsmål, og regeringen forventer, at denne sag hurtigt bliver bragt til afslutning.

Men jeg vil gerne gå nogle år tilbage i tiden. Som jeg tror vi alle husker, medførte overenskomstfornyelserne i 1987 ganske kraftige lønstigninger. Disse lønstigninger ville givet føre til en alvorlig forværring af beskæftigelsen, især i de udlandskonkurrerende erhverv, og en forøgelse af det store betalingsbalanceunderskud, vi kæmpede med i denne periode.

Yderligere ville der blive skabt tvivl om holdbarheden af den danske fastkurspolitik, renten ville kunne stige, hvis udviklingen blot havde fået lov til at løbe videre.

Den daværende regering iværksatte derfor på den baggrund et stort udredningsarbejde med henblik på ved omlægninger – hvis det var muligt – af skattestrukturen at fremme beskæftigelsen. Dette udviklingsarbejde, som var meget omfattende, udviklede sig i løbet af sommeren 1987 til den del, der blev til den såkaldte eksportpakke, og den del, der handlede om arbejdsgiverafgifterne, omkostningsniveauet og konkurrenceevnen.

Så når vi frem til november-december 1987; da blev regeringens forslag drøftet i det såkaldte 10-dages-udvalg, som regeringen og arbejdsmarkedets parter nedsatte på det, vi kaldte 3-dages-mødet, den 18. november 1987.

Resultatet af Folketingets senere behandling af regeringens forslag blev, at arbejdsgiverne blev lettet for afgifter og omkostninger i et sådant omfang, at lønstigningerne fra foråret 1987 faktisk blev neutraliseret.

Dette betød en forbedring af vores konkurrenceevne med ikke mindre end ca. 5 pct. Man kan sige, at den tabte konkurrenceevne blev reableret, og de truende udsigter for beskæftigelsen, renten og betalingsbalancen blev undgået.

Fjernelsen af arbejdsgiverafgifterne medførte et provenutab for staten. Provenutabet blev delvis inddækket af arbejdsmarkedsbidraget, men uden at det førte til inflation eller nye lønstigninger.

Loven om arbejdsmarkedsbidrag blev gennemført med virkning fra 1. januar 1988.

Jeg er ikke i tvivl om, at disse mangfoldige initiativer i 1987 forebyggede en egentlig nedgangskonjunktur og sikrede – mente vi den-

gang – mindst mellem 35.000 og 50.000 arbejdspladser. Jeg har set, at DA for få uger siden har foretaget en ny vurdering, der går ud på, at eksportpakken og omlægningen sammen med de senere års løntilbageholdenhed har sikret 75.000-80.000 arbejdspladser.

Nu kan man selvfølgelig spørge, hvorfor vi ikke blot gennemførte en momsforhøjelse i 1987. Til det kan jeg svare, at de politiske muligheder ikke var til stede for en sådan egentlig momsforhøjelse. Ved at statens provenutab på de ophævede arbejdsgiverafgifter blev delvis inddækket af det nye arbejdsmarkedsbidrag, blev det skønnet, at der blev overensstemmelse mellem de samlede modgående prisvirkninger.

Når jeg har redegjort for baggrunden for indførelsen af ambien, skyldes det, at jeg synes, det fortjener at blive understreget, at ordningen betød en meget væsentlig positiv virkning for den danske økonomi i de fire år, den bestod. Denne virkning kom samfundsøkonomien som helhed til gode – samfundsøkonomisk blev ordningen uomtvistelig en succes.

Når vi så tabte sagen ved EF-Domstolen, må vi til gengæld indrømme, at vi juridisk set havde en mindre heldig hånd. Men den økonomiske virkning af ordningen skal men i det samlede billede, når beslutningsprocessen i forbindelse med ambilovens gennemførelse vurderes.

Efter EF-Domstolens afgørelse er der her hos os i Danmark ganske naturligt startet både en politisk proces og en mere teknisk proces i forbindelse med opfølgningen af EF-dommen. Det, der især har interesseret, har været, hvordan det kunne gå til, at Danmark gennemførte en lovgivning, der senere er blevet underkendt af EF-Domstolen. Om regeringen ikke var orienteret tilstrækkelig godt om lovens forhold til EF-reglerne, eller om det måske var uforvarsligt, at regeringen fremsatte lovforslaget i Folketinget i 1987.

Må jeg slå én ting fast med det samme: Regeringen var orienteret om de mulige problemer, som ambiordningen kunne have i forhold til EF-reglerne. Det fremgår også af den materialesamling, som regeringen nu i fuld offentlighed har fremlagt både i Markedsudvalget og i Skatteudvalget. Det ses af materialesamlingen, at netop spørgsmålet om EF-retten optog og måtte optage embedsmændene og ministre meget under hele forløbet i efteråret i 1987,

[Statsministeren]

foruden naturligtvis de mange andre vigtige elementer i ambiordningen. Og det medførte også ændringer i månedernes og ugernes løb, efterhånden som arbejdet skred frem.

Vi var således opmærksomme på, om arbejdsmarkedsbidraget kunne stride mod reglerne om ulovlig statsstøtte i artikel 92 i EF-traktaten, samt om der kunne opstå konkurrenceforvridning, vel at mærke i strid med artikel 9 eller artikel 95 i Traktaten. Men også forholdet til artikel 33 i 6. momsdirektiv blev indgående overvejet.

Regeringen var altså bekendt med de mulige problemstillinger. Men handlede regeringen så måske uforsvarligt ved at fremsætte lovforslaget om arbejdsmarkedsbidraget, som det skete? I talrige regeringsbeslutninger indgår det, at det er nødvendigt at træffe et valg mellem flere muligheder. Og i den forbindelse er det nødvendigt at vægte de fordele og ulemper, som er forbundet med en bestemt beslutning.

Regeringen havde den opfattelse og besluttede derfor i december 1987, at det var rigtigt og forsvarligt at fremsætte forslaget. Regeringen vidste, at der var en mulighed for, at EF-Kommissionen ville kritisere gennemførelsen af loven om arbejdsmarkedsbidraget. Men dertil vil jeg sige, at det forhold, at Kommissionen udtrykker tvivl om EF-lovmedholdeligheden af en lov, jo ikke nødvendigvis betyder, at der senere bliver tale om en retssag, eller at EF-Domstolen følger Kommissionens synspunkt. Og der hengik jo i øvrigt, som man ved, meget lang tid – mere end et år – inden Kommissionen sendte en åbningskrivelse.

Jeg kan som et eksempel nævne, at Danmark i 1988 vandt den sag, som Kommissionen havde anlagt om EF-lovligheden af det danske meget omtalte returflaskesystem. Som vi alle husker, mente Kommissionen, ikke bare i en kort fase, men igennem mange år, at dette danske system var i strid med Traktaten. Men det havde Kommissionen altså ikke ret i og fik ikke ret i. Den sag vandt vi.

EF-retten er jo i det hele et retsområde under stadig udvikling, og hvor der hele tiden sker en afprøvning af grænserne mellem de regler, der gælder i medlemsstaterne, og så EF-retten. Det var tilfældet i denne sag på samme måde som i mange andre sager.

Forud for den danske ambiloggivning forelå i øvrigt alene en enkelt dom som vejledning

om fortolkningen af dette problem i forbindelse med artikel 33. Senere er nye domme kommet til inden dommen for nylig i den danske sag.

Derfor mener jeg, jeg klart må afvise, at regeringen handlede uforsvarligt, da den fremsatte lovforslaget om arbejdsmarkedsbidraget i Folketinget. Og ambiforslaget blev så vedtaget af et stort flertal her i salen. Denne vedtagelse skyldes naturligtvis de ganske uomtvisteligt positive elementer, jeg før var inde på, som ambiordningen set under ét indebar for både beskæftigelsen og konkurrenceevnen.

Det har været hævdet, at regeringen ikke orienterede Folketinget godt nok om sine overvejelser om ambilovens forhold til EF-retten.

Jeg vil gerne medgive, at det set i bakspejlet måske nok kunne se sådan ud. At der kunne rejses en principiel tvivl om ambiens forenelighed med EF-retten, tror jeg næppe nogen var i tvivl om. Problemerne blev da også behandlet i medierne, og det var klart, at der kunne blive tale om, at såvel enkelte borgere som virksomheder eller organisationer muligvis ville rejse retssager mod staten.

Da der for alvor – og det var i slutningen af 1991 – opstod usikkerhed om, hvorvidt Danmark ville få medhold ved Domstolen, besluttede regeringen at søge arbejdsmarkedsbidraget afskaffet og erstattet med en tillægsmoms. Det blev gennemført i et samarbejde her i Tinget, og det er vi naturligtvis taknemlige for lykkedes.

Jeg vil herefter give en kort redegørelse for de initiativer, som er nødvendige for at opfylde EF-dommen. Man kan godt sige, at vi her står i en ekstraordinær situation, som både politisk, juridisk og økonomisk set er ganske kompliceret at håndtere. Det er der ingen tvivl om.

Loven om arbejdsmarkedsbidrag er allerede ophævet med virkning fra den 1. januar 1992. Regeringen har endvidere fundet, at der efter EF-dommen ikke er grundlag for at opkræve eller oppebære arbejdsmarkedsbidrag, der forfalder efter den 31. marts 1992.

Samtidig har regeringen fremsat et lovforslag, der går ud på at fastsætte nærmere regler for behandlingen af ansøgninger om tilbagebetaling og erstatning i forbindelse med beløb, der er indbetalt i medfør af lov om arbejdsmarkedsbidrag. Lovforslaget har til hensigt at sikre en hensigtsmæssig og ensartet behandling af

[Statsministeren]

krav om tilbagebetaling af arbejdsmarkedsbidrag, der er eller som måtte blive rejst mod statskassen i anledning af dommen af 31. marts i år.

Der er selvfølgelig således ikke tale om, at regeringen vil hindre borgerne i at gøre deres mulige krav gældende, som nogen har hævdet.

Det er regeringens opfattelse, at der som udgangspunkt ikke kan blive tale om tilbagebetaling af allerede indbetalte arbejdsmarkedsbidrag. De erhvervsdrivende har jo ikke lidt noget tab, navnlig fordi afgiften er overvæltet på næste led i omsætningskæden.

Men man kan dog ikke ganske afvise, at der vil kunne forekomme enkelte sagstyper, hvor et tilbagebetalingskrav eventuelt må imødekommes. Afgørelsen af, om der skal ske tilbagebetaling, henhører jo administrativt under told- og skattemyndighederne. Men den endelige afgørelse henhører naturligvis under vore domstole.

Hensynet til den administrative håndtering af disse sager skaber i sig selv et behov for at fastsætte regler om anmeldelsernes indhold, dokumentationskrav osv.

På den baggrund finder regeringen, at der er behov for en ordning, der kan sikre en hensigtsmæssig og effektiv behandling af disse tilbagebetalingssager, navnlig ved at det bliver den centrale told- og skattestyrelse, der skal træffe afgørelse, inden sagerne kommer frem til domstolene. Efter regeringens opfattelse vil det, som jeg var inde på før, kun være i et mindre antal sager, der eventuelt vil skulle ske tilbagebetaling. Det ville derfor kunne medføre en uacceptabel situation, hvis de erhvervsdrivende, der mener at have et tilbagesøgningskrav, som senere fastslås at være uberettiget, kunne benytte dette krav til modregning i det offentlige krav på betaling af skatter og afgifter.

Det er baggrunden for, at regeringen finder det nødvendigt med en udtrykkelig lovbestemmelse, der præciserer, at modregning med tilbagebetalingskrav er afskåret, indtil kravet i givet fald er endeligt fastslået.

Om de nærmere tekniske og juridiske detaljer på dette område vil jeg henvise til behandlingen af lovforslaget og især til de spørgsmål og svar, som bliver afgivet under behandlingen i Skatteudvalget.

Sideløbende med gennemførelsen af lovforslagene vil regeringen naturligvis nøje overvåge de igangværende retssager. Det er vor opfattelse, at vi i denne sag ikke bør belaste vort domstolssystem og borgerne med, hvad jeg vil kalde overflødige retssager.

Alligevel kan vi ikke i dag afvise, at det især særlig principielle sager kan blive nødvendigt at anmode om Højesterets afgørelse. Men det er mit håb, at vi i løbet af ganske kort tid kan starte den egentlige administrative behandling af tilbagebetalingssagerne.

Forhandling

Stavad (S):

EF-Domstolens afgørelse i ambisagen den 31. marts 1992 kom som en særdeles ubehagelig overraskelse for de fleste af os.

Allerede nu kan vi konstatere, at regeringen har afskrevet de over 4 mia. kr., som virksomhederne skylder i ambi fra sidste kvartal af 1991. Dermed bliver underskuddet på statens regnskab for 1992 mere end 4 mia. kr. større, end regeringen hidtil har regnet med. Med ét slag stiger underskuddet altså med op imod 15 pct. De 4 mia. kr. er penge, som forbrugerne faktisk har betalt over priserne, og derfor er det også fuldstændig urimeligt, at de ikke skal afregnes som forudsat. Herudover er der en række hængepartier, som fortsat er uafklarede, eksempelvis de ca. 300 mio. kr., som mangler at blive betalt. Endelig afventer vi Østre Landsrets afgørelse, som også statsministeren nævnte, af de to sager, som var anledningen til dommen ved EF-Domstolen, der handler om, hvorvidt de pågældende virksomheder skal have allerede indbetalt ambi tilbage for den forløbne periode.

I Socialdemokratiet forudsætter vi naturligvis, at regeringen kan vinde disse sager, da det ville være fuldstændig grotesk, om virksomhederne skulle have tilbagebetalt beløb, som reelt er betalt af forbrugerne. Jeg vil gerne understrege, at Socialdemokratiet er parat til at anvende alle løsninger, forudsat at de er juridisk holdbare, for at beskytte de ca. 50 mia. kr., som allerede er indbetalt i arbejdsmarkedsbidrag.

EF-dommen efterlader en fuldstændig uoverskuelig situation. Man kan ikke lade være med at spørge: Hvordan er en regering, som har et stort embedsapparat til sin rådighed,

[Stavad]

kommet i den situation at tage så fuldstændigt fejl? EF-dommen er særdeles ubehagelig, og den kendsgerning løses ikke ved, at man giver EF skylden for de problemer, som den har skabt; det ansvar må bæres af den danske regering.

Vi vil heller ikke være med til at lægge skylden over på de embedsmænd, som har rådgivet regeringen. Derimod kan vi undre os over, at skatteministeren tilbage i december 1987 afgav et svar til Folketingets Skatteudvalg, som lyder:

»Regeringen har forud for fremsættelsen af lovforslagene om omlægning af arbejdsmarkedsbidragene nøje overvejet, om omlægningen skulle være i strid med EØF-traktatens bestemmelser. Resultatet af disse overvejelser har været, at regeringen ikke har betænkeligheder ved de fremsatte lovforslag.«

Regeringen var altså end ikke betænkelig. Det er svært at se, hvor skatteministeren har hentet inspiration til det svar, for det er tilsyneladende ikke hos regeringens juridiske rådgivere. Var det hos statsministeren, der er kendt som en sand optimist, og som derfor ingen betænkeligheder havde? I det materiale, som vi nu har modtaget, findes der en vurdering af de EF-retlige aspekter, dateret den 15. oktober 1987, som har haft de største eksperter fra seks ministerier som forfattere. I de juridiske vurderinger af den bestemmelse, som Danmark nu er blevet dømt efter, altså artikel 33 i 6. moms-direktiv, sendes der særdeles klare faresignaler. Ekspertene konkluderer:

»En mulig argumentation kan etableres for det synspunkt, at den nye afgift ikke har karakter af en omsætningsafgift.«

Altså: En mulig argumentation kan etableres. Lidt senere konkluderes der endvidere:

»Som det fremgår af diskussionen ovenfor, er det dog ingenlunde givet, at dette synspunkt vil kunne føres igennem.«

Det er altså bl.a. på det grundlag, regeringen nåede frem til, at der ikke var baggrund for at nære betænkeligheder i forhold til vore EF-retlige forpligtelser. Det har jeg svært ved at se sammenhængen i og forstå. Er det derfor, det tilsyneladende er livsvigtigt for skatteministeren, at der ikke kommer en form for dommerundersøgelse i denne sag? Sidst skatteministeren var i en lignende situation, var det åbenbart livsvigtigt for skatteministeren at få sagen

ud af Folketingets hænder, for da krævede skatteministeren selv en undersøgelse ved en kommissionsdomstol.

Den måde, som vi har indrettet vores parlamentariske arbejde på, lægger et ekstra tungt ansvar på regeringen og på hver enkelt minister, for vi har overladt det samlede embedsapparat til regeringen. De eneste eksperter, Folketinget har at støtte sig til, er regeringens eksperter, og Folketinget må derfor kræve, at en regering aldrig tilbageholder væsentlige oplysninger for Folketinget. Vi må være sikre på, at der gives rigtige og fyldestgørende svar på spørgsmål, for hvis det ikke sker fuldt ud, har Folketinget ingen mulighed for at gennemføre en forsvarlig lovbehandling og for at træffe de rigtige beslutninger, og det er hele denne sag også et eksempel på. Derfor er denne forespørgsel både meget væsentlig og meget principiel.

Også hele forløbet efter lovens vedtagelse i forhold til EF-Kommissionen og EF-Domstolen giver anledning til mange spørgsmål. Hvis skatteministeren var i god tro, da han afgav sit svar til Folketingets Skatteudvalg i december 1987, som jeg omtalte tidligere, hvorfor blev Folketinget så ikke orienteret, da det blev klart, at svaret havde været vildledende? Hvorfor forholdt regeringen sig fuldstændig tavst over for Folketinget og Folketingets partier? Var det forsvarligt, at regeringen intet foretog sig for at få loven ændret, da EF-Kommissionen sendte en såkaldt begrundet udtalelse den 27. september 1990, der sagde, at ambien var ulovlig, og at regeringen derfor snarest skulle træffe foranstaltninger til at afskaffe ambien? Hvorfor tog regeringen ikke kontakt til Folketinget eller i det mindste til de partier, der stod bag lovens vedtagelse i 1987? Den omlægning til moms, der blev vedtaget for få måneder siden, kunne have været gennemført på det tidspunkt og kunne sandsynligvis have løst problemet. Hvorfor foreslog regeringen ikke forfaldsdatoen for indbetaling af ambien for 4. kvartal 1991 ændret, da man fik at vide, at Domstolens afgørelse ville blive truffet dagen før forfaldsdatoen – med den konsekvens, at over 4 mia. kr. ikke ville blive indbetalt?

Disse og mange andre spørgsmål kan og bør stilles, og forhåbentlig kan statsministeren eller en anden minister – der er mange, der har været involveret i denne sag – besvare nogle af dem allerede i dag.

[Stavad]

Under alle omstændigheder efterlader hele forløbet af ambisagen så mange spørgsmål og får så mange konsekvenser, at det er helt nødvendigt at få klarhed over, hvad der faktisk er sket, og hvorfor så meget er gået skævt. Nogle må have et ansvar for de mange fejl, der tilsyneladende er begået.

Derfor skal jeg på vegne af Socialdemokratiet fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget konstaterer, at sagsforløbet i ambisagen har været utilfredsstillende.

På den baggrund – og med henblik på at afgive en beretning om ambisagen – opfordres Udvalget for Forretningsordenen til at klarlægge sagsforløbet, herunder i hvilket omfang Folketinget har modtaget mangelfulde eller forkerte oplysninger. Det forudsættes, at udvalget medinddrager Markedsudvalgets materiale og eventuelle beretning i sagen.

Endvidere opfordres Markedsudvalget til at overveje behovet for regler, som for fremtiden sikrer, at Folketinget gennem Markedsudvalget modtager alle nødvendige informationer om retslige skridt imod Danmark fra EF-Kommissionen.

Herefter går Tinget over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 42).

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Jeg skal lade dette forslag om motiveret dagsorden indgå i de videre forhandlinger.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Det var en imponerende gulvtæppetale, hr. Stavad holdt i denne anledning.

Når man tænker på, hvad Socialdemokratiet siden 1982 har kunnet mande sig op til at gøre i denne folketingsal i forsøg på at få ændret regeringssammensætningen, få en ny regering, få udskrevet folketingsvalg etc., når man tænker på, at en del af fagbevægelsen på et tidspunkt ofrede 180 mio. kr. på at få væltet regeringen, og når vi her har en sag, hvor statsministerens indlæg var én lang erklæring om, at regeringen er skyldig, at den ikke har orienteret Folketinget, at den vidste, at det ville gå galt

ved domstolene, osv., hvad er reaktionen så fra det store Socialdemokrati? Reaktionen er, at man fejrer det ind under gulvtæppet og lader et eller andet udvalg i Folketinget se på sagen.

Der er ingen grund til at se mere på den sag. Alle de bilag, vi nu kender, og statsministerens tale i dag er én lang erklæring: skyldig. Hvor er det Socialdemokrati henne, som tidligere var parat til at vælte regeringer, bare fordi der stod et komma forkert i en dagsorden? Hvor er det Socialdemokrati henne i dag? Vi savner det ærlig talt, særligt i betragtning af, hvor alvorlig denne sag er. Vi savner et Socialdemokrati, der er parat til at tage konsekvensen af disse ting, men når det ikke gør det, skyldes det måske, at det ikkertilstedeværende medlem af Socialdemokratiet, hr. Lykketoft, i denne sag står i skidt til langt op over hofterne. Er det derfor, Socialdemokratiet ikke har mod til mere end at holde en gulvtæppetale i denne sag?

(Kort bemærkning).

Ole Donner (FP):

Jeg synes, det er mærkeligt, at hr. Stavad siger, at erhvervslivet bare har væltet ambidragene over på forbrugerne. Det er ikke rigtigt; der findes domme for, at man ikke har kunnet overvælde disse beløb på forbrugerne. Derfor er det ikke alle, der har gjort det, og derfor kan man ikke bare sige, at når det er sket, skal der i øvrigt ikke betales noget som helst tilbage.

Så rejste hr. Stavad en række spørgsmål. Der er virkelig mange spørgsmål at stille i denne sag, og der er også stillet over 100 i Skatteudvalget om det forslag, der ligger til behandling i øjeblikket, og Fremskridtspartiet har stillet to tredjedele af dem. Selv om der var stillet 60-70 spørgsmål inden påske, er det meget begrænset, hvor meget der er kommet tilbage, og nu har man altså fra Socialdemokratiets side travlt med at få det ned i en syltekrukke uden overhovedet at gå ind i substansen, og det synes vi er for dårligt. Vi kan heller ikke forstå, at Socialdemokratiet, der, da det fremsatte spørgsmålet for 14 dage-3 uger siden, talte om, at alt nu skulle frem i lyset, og at der ikke skulle syltes noget, nu er faldet ned som et lam og siger: Nå ja, så må man lægge det i en syltekrukke.

Vi synes, at Socialdemokratiet nu burde stå fast og være med til at få undersøgt denne sag.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Når man ser, hvordan Fremskridtspartiets repræsentanter indtil nu har ageret i denne sag, forstår jeg meget vel partiets behov for at sige det, man gør.

Jeg tror, det var hr. Kim Behnke, der, før Markedsudvalget eller Skatteudvalget havde modtaget nogen yderligere dokumentation, var ude at råbe: Rigsret! Socialdemokratiet griber sådanne sager anderledes an. Vi mener, det er afgørende, at vi har et ordentligt grundlag, når vi skal træffe beslutninger af den karakter.

For os er dette ikke et spørgsmål om klapjagt på en regering, for os er det et spørgsmål om, hvordan vores parlamentarisme fungerer, og om, at Folketinget kan have tillid til, at det får de oplysninger, det har brug for. Derfor er det et naturligt sted, denne sag behandles, og vi har allerede i den dagsorden, som er foreslået, skrevet, at der skal afgives en beretning. Der skal altså drages en konkret konklusion af udvalgsarbejdet, og derfor må jeg sige til hr. Kim Behnke, at hvis Fremskridtspartiet ønsker at køre et eller andet løb, som ikke har meget med sagen at gøre, så velbekomme, men at det ikke bliver sammen med Socialdemokratiet.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Det skal blot være et enkelt spørgsmål til hr. Kim Behnke. Som følge af det, hr. Kim Behnke lagde op til i sin engagerede tale med frieri til Socialdemokratiet, vil jeg da gerne spørge hr. Kim Behnke, hvem hr. Kim Behnke så ønsker som statsminister.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Må jeg ikke godt sige til hr. Stavad, at det ikke er Fremskridtspartiet, som har rejst denne forespørgselsdebat. Jeg skulle minde om, at det faktisk var Socialdemokratiet, der, da første del af debatten startede efter EF-dommen for snart lang tid siden, begyndte at tale om mistillidsdagsorden eller andre ting over for den borgerlige regering.

Det, Fremskridtspartiet har gjort, er at sige, at denne sag trænger til at blive undersøgt til bunds. Hvordan gør man det? Det gør man i

første omgang ved at lægge en rigsretssag an mod skatteministeren. Så vil det senere vise sig, hvilke personer der har været involveret i sagen. Jeg må så sige til Socialdemokratiet, at hvis der virkelig skulle komme en rigsretssag, kunne det vise sig, at også Socialdemokratiet var mere involveret i denne sag, end partiet ellers har ønsket at give udtryk for. Det kunne en sådan sag også ende med, og det er selvfølgelig også derfor, at Socialdemokratiet ikke ønsker at medvirke. Men det er altså ikke Fremskridtspartiet, som har været fremme med tanker om mistillidsvotum, har rejst forespørgslen eller noget som helst andet. Det er Socialdemokratiet, der inden papirerne kom i Markedsudvalget, i Skatteudvalget osv., sprang op som en løve og er faldet ned som et lam. Det kan partiet have mange grunde til, og jeg mener ikke, at andre partier skal blande sig i de interne ting, der foregår, men man må sandelig have ret til at påtale det her fra Folketingets talerstol.

Så er der ydermere det, at Fremskridtspartiet under behandlingen af sagen i Folketinget for det første ikke stemte for forslaget og altså ikke var med i forliget og for det andet advarede om, at det kunne ende med, at vi blev dømt ved EF-Domstolen, hvilket vi altså er blevet. Derfor er det med god grund, at vi har forsøgt at korrekte og stille de partier til ansvar, som har været så dybt involveret i dette sammensurium. Jeg forstår godt, at Socialdemokratiet er på tilbageskot over for det, men jeg synes bare ikke, det er rimeligt, at man skælder det parti ud, som i hvert fald fra første færd har meldt klart ud.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

I hr. Kim Behnkes korte bemærkning, der faktisk ikke indeholdt noget som helst, som ikke kunne vente til partiets ordførertale, faldt ordet gultvæppetale. Det er et moderne ord nu, og så tror hr. Kim Behnke, at han kan score point på at bruge det, men det er rent vrøvl i denne sammenhæng. Et gultvæppe har man nederst i et rum, hvorimod den dagsorden, der er fremsat her, har til hensigt at tage tingene op og frem.

Når jeg tager ordet nu, er det, for at der slet ikke skal være tvivl om, at CD, som sad med i regeringen frem til maj 1988, i høj grad ønsker,

[Arne Melchior]

at hvert eneste dokument skal fremlægges og hver eneste omstændighed opklares. Man kan sige om dagsordenen, at den er temmelig overflødig, eftersom begge de to udvalg for længst har sagen på deres arbejdsdagsordener, og det, det nu pålægges disse to udvalg at udføre, er de allerede i gang med, så den er sådan en slags konstatering af, at det allerede sker.

Alligevel må jeg protestere imod hr. Kim Behnkes udtalelser om »et eller andet folketingsudvalg«. Der er altså tale om Markedsudvalget og om Udvalget for Forretningsordenen, hvori, så vidt jeg husker, samtlige gruppeformænd har sæde, så der er ikke tale om et eller andet tilfældigt, men om et ganske fornuftigt udredningsarbejde, som allerede er i gang, så hr. Kim Behnke kan udmærket styre de lyster, han i øvrigt måtte nære, til dette udredningsarbejde er færdigt. Det vil altså sige, at tingene kommer op på borddugen og ikke på nogen måde ned under noget gulvtæppe.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Stavad mente, at Fremskridtspartiet skulle køre et særligt løb på denne sag, og at Fremskridtspartiet var så hurtigt ude med kravet om en egentlig rigsretssag mod skatteministeren. Det er, fordi der efter Fremskridtspartiets overbevisning ikke er den mindste tvivl om, at ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, subsidiært § 5, stk. 2, er overtrådt, og som jeg sagde tidligere, har den stabel af bilag, vi allerede har fået, yderligere dokumenteret det, og senest har statsministerens tale i dag med ordene om, at set i bakspejlet var Folketinget nok ikke blevet tilstrækkeligt orienteret, bekræftet det. Men det går ikke på den måde. Det er ikke meningen med parlamentarismen, at man set i bakspejlet kan konstatere, at man har begået fejl, uden at det i øvrigt får nogen konsekvenser. Parlamentarisme går ud på, at alle i et parlament er velinformerede om konsekvenserne af lovgivningen, inden man skrider til afstemning. Det må være formålet, og det er også det, der er skitseret i ministeransvarlighedsloven, særligt § 5, stk. 2.

Fremskridtspartiet sagde allerede den 11. december 1987, altså ved førstebehandlingen af arbejdsmarkedsbidragslovgivningen – for de interesserede: spalte 3750 i Folketingets forhandlinger – at det ikke kunne gå i forhold

til EF. Det viste sig altså siden hen, at regeringen godt vidste, at der var problemer, men på det tidspunkt ikke ville erkende det, ligesom den, som hr. Stavad ganske rigtigt har refereret det, heller ikke ville det i svarene på de skriftlige spørgsmål, som Folketingets Skatteudvalg stillede. For Fremskridtspartiet er der ingen tvivl: Rigsretssagen bør gennemføres, og statsministeren har allerede i dag som hovedvidne erklæret sig skyldig.

Hr. Kofod-Svendsen spurgte, hvem der så skulle være statsminister. Det er uinteressant i denne forbindelse og specielt uinteressant for folkestyret og parlamentarismen som sådan, hvis alting skal gøres op efter, hvem der skal være statsminister. Ret skal være ret, og et parlament skal have fuld information om alt, hvad der foregår, uanset hvem der er statsminister.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

De sidste bemærkninger, som hr. Kim Behnke gjorde, kan jeg erklære mig enig i. Fru Pia Kjærsgaard kom derimod af sted med nogle forkerte opfattelser, for man kan vel ikke kalde det citatfusk, når man ikke citerer. Fru Pia Kjærsgaard mente, at Socialdemokratiet havde talt om mistillid på et eller andet tidligt tidspunkt, men det tror jeg fru Pia Kjærsgaard får svært ved at finde.

Jeg – og jeg tror også andre, der har fået stillet spørgsmålet, om dette betød, at der skulle erklæres mistillid til en minister eller til regeringen – har svaret, at denne sag nu skulle undersøges ordentligt, og at vi ikke ville udelukke nogen handle måde, når vi havde fået den undersøgt og draget vor konklusion. Det er den eneste form, det ord har været anvendt i. Så må jeg oplyse fru Pia Kjærsgaard om, at man altså ikke kan rejse rigsretstiltale mod folketingsmedlemmer, det er sådan et privilegium for regeringsmedlemmer, og derfor er der næppe nogen socialdemokrater, der lige i øjeblikket kan blive udsat for sådan en sag.

Så vil jeg meget gerne frabede mig både fru Pia Kjærsgaards og hr. Kim Behnkes forsøg på at kaste en eller anden form for smuds på nogle socialdemokrater på grund af et forløb, som man åbenbart ikke aner noget som helst om. Hvis det er sådan, at man har noget, så kom med det, lad os få det at vide! Os bekendt findes der ikke noget. Vi vil meget gerne have alle

[Stavad]

oplysninger frem, så hvis hr. Kim Behnke, fru Pia Kjærsgaard eller andre har noget som helst på en socialdemokrat, så lad os få det fra talerstolen i stedet for halve antydninger. Det kan ingen af os være tjent med, så frem med sagerne! Vi vil meget gerne høre om dem.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg skal på givnen foranledning henlede medlemmernes opmærksomhed på, at spørgsmålet om en eventuel rigsretstiltale behandles under næste punkt på dagsordenen.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

For SF er der ikke tvivl om, at der er grundlag for mistillid til regeringen i denne sag – det skal jeg komme ind på i mit indlæg – men vi har det ikke sådan, at vi beklikker folks motiver på forhånd, og her mener jeg med hensyn til den af Socialdemokratiet foreslåede dagsorden. Jeg har hæftet mig ved, at dagsordenen taler om, at forløbet har været utilfredsstillende, og at udvalget skal afgive en beretning.

Når der i dagsordenen står, at man skal »klarlægge sagsforløbet, herunder i hvilket omfang Folketinget har modtaget mangelfulde eller forkerte oplysninger«, vil jeg gerne have at vide af Socialdemokratiet, om det er rigtigt læst af mig, at der for det første står, at der er givet mangelfulde eller forkerte oplysninger, og for det andet står, at det er tanken med det udvalgsarbejde, der skal i gang, at man skal vurdere, om ministrene har overholdt ministeransvarlighedsloven, herunder om de har fortiet oplysninger over for Folketinget eller har vildledt Folketinget. Er det en del af det kommissorium, som ligger i dagsordenen?

(Kort bemærkning).

Ole Donner (FP):

Jeg vil først konstatere, at hr. Stavad nu to gange har været på talerstolen uden at kommentere min påstand om, at ikke alle har kunnet overvælte disse ambibidrag på forbrugerne, og jeg er glad for, at hr. Stavad så tilsyneladende er enig i det.

Hr. Stavad var meget engageret, specielt i slutningen af sit seneste indlæg. Der var én ting, jeg var enig med hr. Stavad i, nemlig at der ikke er stor chance for, at nogen socialde-

mokratiske ministre kan komme galt af sted, ikke for så vidt angår de sidste 10 år og forhåbentlig heller ikke i lang tid fremover.

For mig lød det, som om Socialdemokratiet virkelig har fortrudt, at det har rejst denne forespørgsel, og at man prøver at løbe fra den og prøver at få det afgjort. Jeg forstår godt, at Socialdemokratiet har behov for at stille et sådant dagsordensforslag, som vi i hvert fald ikke kan støtte, for Socialdemokratiet har i virkeligheden været dybt involveret i det. Når man tænker på de glade mennesker, der i sin tid kom ud fra Marienborg med fremtrædende socialdemokrater i spidsen og fortalte om den geniale løsning, man nu havde fundet, så forstår jeg godt, at man virkelig har brug for at lave en sådan undersøgelse i stedet for at tage fat i sagens kerne.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Stavad ville gerne, at der ikke bare blev fremsat insinuationer over for Socialdemokratiets medlemmer, men at tingene blev sagt fra Folketingets talerstol. Jeg skal i den forbindelse f.eks. referere til side 12 i dagbladet Børsen fra den 10. april 1992, hvor der i et længere interview med LO-økonom Jørgen Ekerøth klart og utvetydigt står:

»Vi blev på to af møderne grundigt orienteret om de EF-retlige aspekter af sagen, og udvalget blev ved disse lejligheder suppleret med repræsentanter fra Udenrigsministeriet.«

Senere bliver samme Jørgen Ekerøth så spurgt, hvad han gjorde ved de oplysninger, han fik i dette såkaldte 10-dages-udvalg. Blev de givet videre? Svaret var:

»Ja, vi orienterede om alt, hvad der foregik i det arbejdsudvalg. Ledende socialdemokrater kan derfor ikke have været den mindste smule i tvivl om, at der var de EF-retlige problemer.«

Spørgsmålet, som det også er blevet formuleret over for Fremskridtspartiet, er, hvorfor man med det samme skal gå i gang med at tage konsekvensen af tingene. Hvorfor skal man ikke først få tingene undersøgt grundigt? Jeg skal sige hvorfor. Det skyldes, at der i disse år er en tendens til, at når et eller andet er tilstrækkelig ubehageligt, når man har det, der på Christiansborg hedder »brede flertal«, betyder det, at flest muligt har fingrene i klejnekassen, og så er der ikke nogen til at råbe av, når låget smækker.

[Kim Behnke]

Man løser ikke nogen problemer ved at lade et udvalg undersøge tingene, ved at lave dommerundersøgelser osv. Det må være personer, der er i tvivl, som ønsker disse ting. Vi er ikke et øjeblik i tvivl om denne sags rette sammenhæng.

Nu lyser den røde lampe, så jeg skal vende tilbage ved en senere lejlighed.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg kan svare bekræftende på begge de spørgsmål, hr. Gade stillede. Det ligger i sagens natur, at når Udvalget for Forretningsordenen skal undersøge denne sag, er man selvfølgelig pisket til også at se det, der kommer frem, i relation til ministeransvarlighedsloven.

Må jeg sige til hr. Ole Donner, at vi absolut ikke har fortrudt, at vi har stillet denne forespørgsel, tværtimod. Hvis ikke denne forespørgsel var rejst, ville Folketinget være i den ulykkelige situation, at det eneste grundlag, man havde at diskutere denne sag på, var det miskmask af et forslag, som Fremskridtspartiet får til første behandling efter denne sag, og jeg må sige, at det kunne ingen være tjent med.

Hr. Ole Donner nævnte, at der tilbage i 1987 kom nogle glade mennesker ud fra Marienborg – der var indgået en aftale. Det er rigtigt. Vi var virkelig glade for, at det var lykkedes Socialdemokratiet at få gennemført markante forbedringer for pensionisterne.

Jeg ved godt, at det ikke er det, der optager Fremskridtspartiet, men det er sådan noget, der tæller med for os, at vi opnår nogle resultater for almindelige mennesker, og det var vi glade for at vi gjorde på Marienborg.

Vi var også glade for, at det lykkedes at få lavet en konkurrenceevneforbedring, som var helt nødvendig.

Vi er selvfølgelig kede af, at regeringen ikke har vurderet rigtigt dengang og givet de rigtige oplysninger. Det kan vi se i dag. Men det grundlag, vi har truffet beslutningen på, er bl.a. de oplysninger, som skatteministeren har givet os i Skatteudvalget, hvor han har sagt, at der ikke var grund til bekymringer. Det grundlag har hr. Ole Donner set. Og hvis ikke Folketinget kan stole på de oplysninger, vi får fra en minister, hvad kan vi så stole på?

Hr. Kim Behnke kom med nogle bemærkninger, hvor han citerer en økonom i LO. Nu

husker jeg ikke det interview, hr. Kim Behnke henviser til, men jeg kan sige med sikkerhed, at mig bekendt, efter at jeg har talt med alle involverede i denne sag, er der ingen socialdemokrater, der på noget tidspunkt har hørt om problemer i forhold til den bestemmelse, som vi er dømt efter.

Det var i øvrigt heller ikke den bestemmelse, der optog Folketinget i sin tid. Det var spørgsmålet om konkurrenceforvridning og de problemer, som statsministeren også var inde på. Så hus forbi, hr. Kim Behnke. Hvis hr. Kim Behnke har bedre ting at citere, så lad os endelig høre om det.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Hr. Svend Auken har ordet for en kort bemærkning.

Der er endnu en række korte bemærkninger, men jeg mener, det er rimeligt, at vi snart vender tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg tager ordet i anledning af, at flere af Fremskridtspartiets talere har været inde på, at vi i Socialdemokratiet skulle fortryde, at vi har rejst denne sag.

Jeg var i sin tid den, der på gruppens vegne tog initiativ til at rejse sagen, og jeg vil gerne sige, at hverken jeg eller nogen anden socialdemokrat har fortrudt, at denne sag er blevet rejst.

Det må være den rigtige form at rejse en forespørgsel til statsministeren og give statsministeren og ministrene lejlighed til at redegøre for, hvad der er foregået i sagen. Det må også være rigtigt i de pågældende udvalg, der arbejder med sagen, at udbede sig alt materiale. Det har man fået.

Vi har konstateret i dag, at der er et flertal, der ønsker denne sag undersøgt til bunds og et ansvar placeret. Jeg synes, det er forstemmende, at dette skal udløse et skænderi mellem oppositionspartier i stedet for det, der er formålet med en forespørgsel, nemlig at give regeringen lejlighed til at redegøre for sagen, svare på Folketingets spørgsmål og derefter give Folketingets partier lejlighed til at tage stilling til, hvad der videre skal ske.

Hvis den dagsorden, hr. Stavad har foreslået på Socialdemokratiets vegne, er en afværge-

[Svend Auken]

dagsorden, så må jeg sige, at det er den bedst camouflerede afværgedagsorden, jeg nogen sinde har set. Det er en i tonen venligt formulert dagsorden med et meget præcist indhold.

(Kort bemærkning).

Ole Donner (FP):

Det var glædeligt at høre hr. Svend Auken sige, at man ikke har fortrudt, at man har stillet denne forespørgsel. Jeg synes også, at det er helt korrekt, at man kan stille en forespørgsel og få undersøgt nogle ting. Det må være rimeligt, at man gør det på den måde. Lige så korrekt må det være at mene, at hvis en minister har overtrådt nogle regler, så laver man en rigsretssag.

Til hr. Stavad kan jeg sige, at både fru Pia Kjærsgaard og de øvrige medlemmer af Fremskridtspartiets gruppe selvfølgelig er klar over, hvem der kan rejses rigsretstiltale imod.

Hr. Stavad siger, at hvis man ikke havde rejst denne forespørgsel, havde man kun haft det miskmask, som Fremskridtspartiet har fremlagt i form af et forslag til folketingsbeslutning om rigsretstiltale. Det, vi ønsker, er det samme, som Socialdemokratiet tilsyneladende ønsker, nemlig at få undersøgt sagen. Når hr. Svend Auken siger, at regeringen skal have lov til at redegøre for sagen, så er problemet, at alle har fingrene nede i klejnekassen, inklusive Socialdemokratiet, og det er vel derfor, debatten opstår.

Hr. Arne Melchior fra CD beskylder hr. Kim Behnke for at ville gøre sig populær ved at nævne ordet gultæppetale. Så vidt jeg har kunnet læse i pressen og se i fjernsynet, bliver man ikke synderlig populær på grund af en gultæppetale. Det er i hvert fald ikke det indtryk, jeg har fået.

Jeg vil også godt sige til hr. Arne Melchior, at Fremskridtspartiet ikke vil feje noget ind under gultæppet – der kan simpelt hen ikke være mere. Det, man har brug for her i Folketinget, må være et flyvende tæppe, hvor der kan være lidt mere.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Når Fremskridtspartiet fremturer med sine klejnekassebetragtninger, mener jeg, det kan være rimeligt at stille partiet det spørgsmål, om

Socialdemokratiet nogen sinde har modsat sig en dommerundersøgelse, en undersøgelsesretsundersøgelse eller en kommissionsdomstolsundersøgelse i situationer, hvor der har været blot den mindste fornuftige anledning til det, og hvor der har været fornuftige partier, der ønskede det, også partier, der har været vores politiske modstandere. Det er aldrig nogen sinde sket. Vi har aldrig ønsket at dække over noget.

Derimod ved vi alle, at Fremskridtspartiet har gjort alt, hvad det kunne, for at forhindre undersøgelsen af den sag, der vel nok er den mest ubehagelige sag, der overhovedet har været undersøgt i Danmark, ikke ud fra klejnekasse-motiver, det tror jeg ikke det har været, men simpelt hen fordi man har accepteret det, som ombudsmanden kalder retsstridige handlinger, fordi det passer ind i Fremskridtspartiets politiske kram. Det er den holdning til at få opklaret sager, Fremskridtspartiet har.

Så må jeg sige – uden at vi skal foregribe behandlingen af næste punkt på dagsordenen – at når man læser Fremskridtspartiets forslag til folketingsbeslutning om rigsretstiltale mod økonomiminister og skatteminister Anders Fogh Rasmussen, så synes jeg, at man får et klart indtryk af, at Fremskridtspartiet har behov for at kigge dybere i papirerne, for at undersøge spørgsmålene og for at deltage i udvalgsbehandlingen. Sådan noget kan man faktisk ikke være bekendt at præsentere et Folketing for. Det er ikke ét eneste sted antydnet, hvad ministeren har lavet galt; der er ikke ét konkret eksempel på, hvad der skulle være galt. Man kan ikke fremsætte noget så alvorligt som et forslag til folketingsbeslutning om rigsretstiltale uden at skrive, hvad der er lavet galt. Det kan anklageren finde ud af, siger Fremskridtspartiet. Jeg synes, det er beklageligt.

Når vi hører om al den information, Socialdemokraterne har fået, går jeg ud fra, at der henvises til de papirer, der blev omdelt, og den tale, statsministeren holdt i forbindelse med trepartsdrøftelserne, hvor det blev sagt, at det er vigtigt for regeringen, at omlægningen ikke strider mod vore internationale forpligtelser, og at det i første række gjaldt EF-reglerne. Det var alt, hvad der blev sagt om EF-regler og -forpligtelser.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Stavad strammede det ganske gevaldigt op. Nu var det ikke længere et spørgsmål om, at Socialdemokratiet under forhandlingerne ikke havde fået at vide, at der kunne være EF-problemer; nej, hr. Stavad svingede sig op til at sige, at ingen socialdemokrater var bekendt med det, for man havde jo i Skatteudvalget svaret fra ministeren.

Men hvis man fra Socialdemokratiets side fulgte bare en lille smule med i den offentlige debat og i de henvendelser, der kom til Skatte- og Afgiftsudvalget på daværende tidspunkt, så ville man vide, at Det Danske Handelskammer f.eks. i Børsen den 18. november 1987 for første gang gør opmærksom på, at der er problemer i forbindelse med 6. momsdirektiv. Senere, den 15. december 1987, skriver Handelskammeret direkte til Folketingets Skatte- og Afgiftsudvalg og gør opmærksom på, at det går galt. Handelskammeret foregriber endda begivenhedernes gang i og med, at det meddeler, at hvis man bliver dømt, kan det give store problemer, når man skal udrede tingene bagefter. Det var oplysninger, som også Socialdemokratiet havde adgang til på daværende tidspunkt.

Hr. Svend Auken beklager sig over, at det har udviklet sig til et skænderi blandt oppositionen. Det mener jeg ikke, for der eksisterer ikke med den dagsorden, Socialdemokratiet har foreslået i dag, et oppositionsforhold mellem Fremskridtspartiet og Socialdemokratiet. Socialdemokratiet har meldt sig under regeringsfanerne i og med, at man bakker totalt op bag det mismask, der er foregået i forbindelse med denne ambisag. Det er Socialdemokratiets problem – ikke vort.

Til spørgsmålet om, hvorvidt Socialdemokratiet nogen sinde har modsat sig undersøgelser i sådanne sager, må jeg sige, at det har det ikke, men det har aldrig nogen sinde fået konsekvenser. Jeg kan f.eks. nævne hr. Svend Aukens problemer i forbindelse med dagpenge-skandalen.

Man undersøger tingene, men magt korrumpere også i dette land. Man sidder omkring bordet og siger, at det jo ikke er så godt, hvis det her får følger. Derfor har vi ikke haft rigsretssager i de sidste 60 år. Det er derfor, vi går til biddet og kommer med dette beslutningsforslag om rigsretstiltale.

Når hr. Ole Espersen siger, at vores bemærkninger er ukorrekte osv., skal jeg oplyse hr. Ole Espersen om, at den måde, bemærkningerne til forslaget er lavet på, er fuldstændig, om jeg så må sige, efter bogen, men den debat kan vi tage senere.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg skal bede om, at man overholder taletiden, og det er to minutter for de korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).**Arne Melchior (CD):**

Når hr. Kim Behnke begynder på sit billedsprog, bliver det til rent volapyk. I sit første indlæg ville hr. Kim Behnke påstå, at et gulvtæppe er en loftbeklædning; i sin tredje eller fjerde korte bemærkning talte hr. Kim Behnke om en klejnekasse. Hr. Kim Behnke sagde ordret, at når tilstrækkelig mange har fingrene nede i klejnekassen og låget smækker i, så er der ingen til at råbe av! Jeg kan anbefale en øjenlæge, hvis hr. Kim Behnke vil fremture med at tale i allegorier. Jeg tror nok, at jo flere, der har fingrene nede i klejnekassen, jo flere er der til at råbe av, når låget smækker i; det modsatte må være noget sludder.

I det hele taget har Fremskridtspartiet her indladt sig på de underligste mærkværdigheder. Jeg er ikke så nervøs – den alliance med Socialdemokratiet, som hr. Kim Behnke lægger op til, kan der end ikke blive et misfoster ud af. Det kan vi tage ganske roligt.

Jeg vil gerne forholde mig til hr. Stavads svar på hr. Gades spørgsmål, om der i udtrykket »i hvilket omfang Folketinget har modtaget mangelfulde eller forkerte oplysninger« ligger, at der er givet mangelfulde eller forkerte oplysninger. Hvis jeg forstod hr. Stavad ret, sagde han, at det lå der i det. Når CD kan stemme for den dagsorden, så lægger vi ikke det i det. Et omfang kan f.eks. være nul, et omfang kan være stort, men det kan også være så lille, at det nærmest ikke er der. Derfor havde jeg foretrukket, at der havde stået »om der er givet mangelfulde eller forkerte oplysninger«.

Jeg hørte med tilfredshed hr. Ole Espersen udtale til TV-Avisen i går aftes, at man starter ikke en undersøgelse med at afsige en kendelse eller udtale mistillid. Derfor må jeg sige til hr. Stavad, at det ikke kan forstås sådan, at hr.

[Arne Melchior]

Stavad ved, at der er givet mangelfulde eller forkerte oplysninger, men at han gerne vil have det undersøgt, og det vil vi gerne være med til.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Først vil jeg sige til hr. Arne Melchior, at med de oplysninger, vi har fået både i Folketingets Skatteudvalg og i Folketingets Markedsudvalg, ligger det åbenbart, at der under alle omstændigheder er afgivet mangelfulde oplysninger. Der er også meget, der tyder på, at der er afgivet nogle forkerte oplysninger.

Derfor er der slet ingen tvivl om den fortolkning, hvis hr. Arne Melchior læser de papirer, vi nu har fået, og derefter vil påstå, at de oplysninger, Folketinget fik under f.eks. behandlingen i Skatteudvalget i 1987, var fyldestgørende. Men jeg er sikker på, at hr. Arne Melchior ikke vil stille sig op og påstå, at den mulighed eksisterer.

Jeg skal sige til hr. Kim Behnke, at det er rigtigt, at Det Danske Handelskammer fremkom med nogle oplysninger; det skrev også til Folketingets Skatteudvalg. Det var bl.a. det, der foranledigede, at vi rettede en forespørgsel til Skatteministeriet, og skatteministeren tilbageviste det i de kommentarer, vi fik. Som jeg husker det, henviste skatteministeren til det tidligere svar, men han tilbageviste, at der var de problemer, som Handelskammeret pegede på.

Der var en offentlig debat, og den handlede også om EF-problemer. Det var derfor, det var livsvigtigt for Folketingets Skatteudvalg at få ministerens svar og vurdering. Hvis hr. Kim Behnke mener, at man ikke kan bruge det til noget, kan vi godt holde op med for det første at have en ministeransvarlighedslov og for det andet at lave lovbehandling på baggrund af besvarelser, vi får fra regeringen. Det er Folketingets grundlag, hr. Kim Behnke.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Det, der kalder mig herop, er hr. Kim Behnkes foruroligende forsøg på at afspore debatten. Anstrengelserne slog en overgang ud i det ekstreme, da hr. Kim Behnke antydede, at der for så vidt angår hr. Svend Aukens dagpenge-sag skulle være resterende tvivlsspørgsmål.

Det vil vi gerne have os frabedt i Socialdemokratiet.

Jeg kan oplyse til hr. Kim Behnkes orientering, at den nævnte sag blev fuldt belyst; den blev gennemgået helt efter reglerne, og konklusionen var krystalklar. Det kan slås op og læses, hvis det har interesse. Der var intet grundlag for at rejse spørgsmål, der kunne give anledning til rigsretssag eller andre kærkomne ønsker fra Fremskridtspartiets side.

Kan vi ikke tjene hinanden ved at undlade den slags indirekte og direkte beskyldninger? Det kommer man ikke langt med, og det er i hvert fald ikke noget, der højner respekten i befolkningen for den politiske debat herinde.

Nogle har stillet det spørgsmål, om der skal erklæres mistillid til regeringen eller ej. Det spørgsmål kan vi ikke besvare på nuværende tidspunkt, hr. Kim Behnke. Det vil jeg ikke udelukke at der skal. Det kommer helt an på, hvad den kommende undersøgelse afdækker. Det er derfor, vi har taget dette initiativ. Det er derfor, vi har foreslået den dagsorden.

Som hr. Ole Espersen har sagt, skal der ikke drages nogen konklusion på forhånd. Nu skal hver sten vendes, og konklusionerne må så drages, så snart vi føler, at vi er kommet til vejs ende.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg må indrømme, at jeg har undret mig over den måde, Fremskridtspartiet har startet denne debat på. Vi har nu diskuteret i henvend to timer. Der er total ro herovre, der er afslappet stemning på regeringsbænken, næsten to timer henne i debatten. Det er ren afsporing. Den, der er på anklagebænken, er skatteministeren. Den, der redegør for regeringens samlede håndtering af denne sag, er statsministeren. Så jeg er ved at forstå, at det, Fremskridtspartiet er ude på, er, at det skal se ud, som om man vil en hel masse, men i realiteten drejer det sig om at camouflere regeringens skandale i denne sag. Det er i realiteten det, der kommer ud af det.

Det var et interessant indlæg, hr. Arne Melchior havde. Det var et meget vigtigt sted i dagsordenen, hr. Arne Melchior påpegede, hvor der står, at man skal klarlægge sagsforløbet, herunder i hvilket omfang Folketinget har modtaget mangelfulde eller forkerte oplysninger.

[Gade]

ger. Hr. Arne Melchior sagde, at CD meget hellere ville have haft, at der havde stået: »om« der var givet forkerte oplysninger. Men jeg har noteret, at Socialdemokratiet klart har fremført, at den formulering, der er valgt, indeholder en konstatering af, at der er modtaget mangelfulde eller forkerte oplysninger. Det gør, at dagsordenen på dette punkt bliver betydelig lettere for os at forholde os til, og SF kan derfor gå mere positivt ind i overvejelserne om at stemme for denne dagsorden. Det er afgørende, at der er lagt den vægtning ind i dagsordenen. Hr. Arne Melchior kan ikke lide det, har jeg forstået, men det er altså det, der står i dagsordenen.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Den dagsorden, Socialdemokratiet har foreslået, kan, så vidt jeg kan se, tolkes på forskellige måder.

Man konstaterer, at sagsforløbet i ambisagen har været utilfredsstillende. »Sagsforløbet« må bl.a. betyde, at det, at Danmark blev dømt, er utilfredsstillende. Jeg er enig i, at det er utilfredsstillende, at Danmark blev dømt. Det kan givetvis også tolkes på en anden måde, men det er i hvert fald én legal tolkning, jeg her er kommet med.

I dagsordenens næste afsnit står der: »herunder i hvilket omfang Folketinget har modtaget mangelfulde eller forkerte oplysninger.« Der står ikke: »mangelfulde og forkerte oplysninger.« Det må betyde, at man i hvert fald kan læse dagsordenen sådan, at det ikke er sagt, at der er givet forkerte oplysninger. Som hr. Arne Melchior var inde på, kan udtrykket »i hvilket omfang« jo tolkes fra nul og ganske meget opefter. Det er altså ingen på forhånd fastslået konstatering af, at der er givet forkerte oplysninger, men man er åben over for at undersøge, om det skulle være tilfældet.

Jeg ser, at hr. Ole Espersen nikker, og det tolker jeg således, at »i hvilket omfang« kan betyde nul, og »eller« i stedet for »og« kan også betyde, at det på ingen måde er konstateret, at der er givet forkerte oplysninger.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg har endnu to indtegnet til korte bemærkninger. Herefter henstiller jeg, at vi afslutter i denne omgang. Der bliver jo rig lejlighed sene-

re i debatten til at komme med korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Jens Thoft (SF):

CD og hr. Arne Melchior ville meget hellere have haft, at der i dagsordenen stod: »om« der var modtaget mangelfulde eller forkerte oplysninger. Det ville jeg også ønske havde været muligt. Men virkeligheden er desværre en anden. Jeg mener, at det er hævet over enhver tvivl, at der er modtaget både mangelfulde og forkerte oplysninger. Et godt eksempel er spørgsmål 8, som i sin tid fremgik af udvalgsbehandlingen, og hvor spørgsmålet lyder: »Er det nye arbejdsmarkedsbidrag i strid med EF-regler?« Og hvor konklusionen lød: Resultatet af regeringens overvejelser har været, at regeringen ikke har betænkeligheder ved de fremsatte lovforslag.

Men de 700 sider, vi har fået dels i Markedsudvalget, dels i Skatte- og Afgiftsudvalget, dokumenterer til fulde, at der har været masser af betænkeligheder hele vejen igennem, helt til målstregen. Når regeringen meddeler Folketinget, at der ikke har været betænkeligheder, holder det ikke vand så meget som en halv millimeter.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Gade bebrejder os, at Fremskridtspartiet skulle have forplumret debatten og have ødelagt de muligheder, der lå i debatten.

Det har Fremskridtspartiet ikke gjort. Det har Socialdemokratiet derimod med det dagsordensforslag, der er fremsat. Dermed har man spillet Folketinget den mulighed af hænde, at det allerede i dag kunne få konsekvenser, at ambisagen har udviklet sig, som den har gjort.

Man henviser sagen til et udvalg her i huset, som så kan kigge på tingene. Men hvem er det, der skal kigge på tingene? Det er måske nogle af de samme personer, som rettelig burde sættes under anklage i denne sag. Det er måske nogle af de samme personer, som i sin tid politisk godkendte, at man gennemførte tingene.

Det, der er brug for, er – hvad vi senere i dag skal drøfte – at man skal afhøres om den slags ting under vidneansvar ved en egentlig retssag. Hr. Stavvad har klart spurgt, hvilken tillid man

[Kim Behnke]

kan have til det, der kommer fra ministerierne. Hvilken tillid kan vi have til, at de bilag, der bliver tilsendt udvalgene, er fyldestgørende? Det var de ikke tidligere. Hvorfor skulle de så være det nu?

Det spørgsmål får man intet svar på, og derfor har det været nødvendigt at anskueliggøre, at Socialdemokratiet i denne sag ikke længere repræsenterer nogen opposition.

Så kommer hr. Nyrup Rasmussen med en forsvarstale for hr. Svend Auken i forbindelse med min omtale af dagpengeskandalen. Jeg brugte eksemplet i et svar til hr. Ole Espersen for at anskueliggøre, at selv om der gennemføres undersøgelser af den slags sager, er det ikke ensbetydende med, at det får konsekvenser.

Jeg skal sige til hr. Nyrup Rasmussen, at konklusionen af undersøgelsen om dagpengeskandalen ikke er den samme for Fremskridtspartiet som for Socialdemokratiet. Vi mener bestemt ikke, der var tale om nogen krystalklar frifindelse.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det er et pudsigt skuespil, man er vidne til her i Folketingssalen. Gad vide, hvad folk får ud af det, når de læser Folketingstidende – hvis der var nogen, der skulle følge debatten uden for huset.

Det, man i hvert fald kan konstatere, er, at det ene parti efter det andet går herop for at konstatere, at dette er en afværgedagsorden. Man er så hundeanngst for, at man skal komme til at stemme for et eller andet, som får konsekvenser for nogen som helst. Hvis man lægger mærke til det, går ordførerne for de forskellige partier herop på rad og række og spørger, hvordan det skal fortolkes, for det skal forhåbentlig ikke fortolkes alt for hårdt.

Man må konstatere, at der er én eneste ægte opposition her i Folketinget, og det er Fremskridtspartiet. Resten af partierne er medsammentvorne hver evig eneste gang, det drejer sig om uhæderligt spil. Det er faktisk en katastrofe, vi er vidne til.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Man må sige, at fru Pia Kjærsgaard medvirker smukt i skuespillet.

Hr. Kim Behnke sagde, at det, Fremskridtspartiet ville i dag, var handling. Handling i dag er mistillid til skatteministeren. Vil Fremskridtspartiet være med til det?

Det er SF's synspunkt. Vi har dagsordenen i tasken. Jeg har forstået på alt, hvad der er sagt fra Fremskridtspartiets side, at det vil man ikke. Fremskridtspartiet vil ikke handle i dag. Fremskridtspartiet vil lave en rigsretssag, som tager længere tid end arbejdet i Udvalget for Forretningsordenen. Det er realiteten bag al Fremskridtspartiets tale i dag.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.59

Mødet genoptaget kl. 13.00

Forhandlingen genoptoges.

Aagaard (KF):

Jeg vil gerne indlede med at takke statsministeren for en klar og udtømmende redegørelse med baggrund i EF-Domstolens kendelse i ambisagen.

Dernæst vil jeg gerne på Det Konservative Folkepartis vegne tilkendegive, at vi vedstår det ansvar, vi påtog os med støtte til de konkurrenceforbedrende initiativer, som regeringen foreslog gennemført med virkning fra 1. januar 1988, forslag, som jo fik støtte fra et bredt flertal af partierne her i Folketinget, hvortil kommer en solid opbakning såvel fra arbejdsmarkedets parter som fra forskellige brancheorganisationer.

Det er vel i dag nærliggende at spørge, hvad der bidrog til denne store og massive opbakning til regeringens forslag. For os at se er svaret ligetil. Hensigten med ambien var helt klart at gavne dansk erhvervsliv via vækst- og beskæftigelsesfremmende forslag, som ud over at sætte skub i eksporten også kunne sikre titusinder af danske arbejdspladser.

Jeg vil i den forbindelse gerne udtrykke, at jeg finder det særdeles relevant at minde om, at EF-Kommissionen i sin årsrapport fra 1986-87 direkte anbefalede medlemslandene at restrukturere deres afgiftspolitik, så den blev

[Aagaard]

vækst- og beskæftigelsesfremmende, en anbefaling, vor daværende regering fandt særdeles relevant, ikke mindst med baggrund i, at vor konkurrenceevne på dette tidspunkt var alvorligt forringet, især på grund af de høje lønstigninger ved overenskomsterne i 1987.

Man drøftede i måneder, hvorledes man bedst kunne leve op til de anbefalinger, som Kommissionen fremkom med, og fandt slutte- lig frem til ambien som det instrument, der var helt neutralt i forhold til såvel import som eksport. Hertil skal føjes, at regeringen løbende orienterede EF om de danske overvejelser i forbindelse med planerne om indførelse af ambi.

Vi finder det i Det Konservative Folkeparti beklageligt, at EF-Domstolen siden underken- der ambien på grundlag af en retspraksis, som først bliver til i årene efter, at vi herhjemme har indført arbejdsmarkedsbidraget. I ambidom- men henvises således til to tidligere domme fra henholdsvis marts 1988 og juli 1989 som en del af grundlaget for dommen imod Danmark. Specielt den sidste tillægges særlig betydning, idet den er afsagt af plenum i retten, men først – vil jeg gerne understrege – næsten 1½ år efter ambilovens vedtagelse.

Endelig var det først i september 1991, at EF-Kommissionen officielt meddelte, at der ville blive anlagt sag mod Danmark. Ganske vist havde Kommissionen i maj 1989 sendt os en åbningsskrivelse med henblik på en eventuel traktatkrænkende sag, men dels gik der 2 år, før den officielle meddelelse kom, dels er det kun et meget ringe antal af sådanne åbningsskrivelser, der reelt fører til en retssag.

Det er Det Konservative Folkepartis opfat- telse, at regeringen under hele forløbet spillede med åbne kort og orienterede alle involverede parter om relevante problemstillinger. Jeg må samtidig tilføje, at forslagene i 1987 var gen- stand for særdeles stor medieomtale, og her stod alle synspunkter da også frit at læse.

Må jeg med hensyn til den politiske kritik for øjeblikket og den megen tale om at placere et ansvar sige, at det er meget let at være bag- klog, når man står med et facit i hånden. Vi havde i slutningen af 1987 behov for en kata- lysator, som kunne sætte en positiv udvikling i gang. Den fandt vi, og den virkede til fulde.

Tilbage står vi imidlertid med den kendsger- ning, at ambien er dømt ulovlig. Er det så, for-

di den gav danske varer særbehandling? Nej, for det gør den ikke, lige så lidt som moms- en gør det. Og EF-Domstolen siger jo, at ambien ligner momsen, og at det reelt er derfor, den kendes ulovlig. Havde vi i 1987, som vi gjorde det før jul, indført en tillægsmoms på 3 pct., ville vi ikke have forbrudt os mod EF-direkti- vet, men det var der som tidligere nævnt her i dag ikke politisk flertal for.

I Det Konservative Folkeparti er vi fortsat af den opfattelse, at det både var et klogt og et dygtigt skaktræk, regeringen foretog i 1987 ved at foreslå en række arbejdsgiverafgifter fjernet, et beløb, der svarede til 3.300 kr. pr. fuldtids- ansat, eller med andre ord: skatten ned på ar- bejdskraft og skatten op på forbrug ved moms- forhøjelsen. Det var et skaktræk, der skulle være neutralt over for de forbrugsvarer, der blev produceret såvel herhjemme som i udlan- det, og også blev det.

Vi synes, at der i dag er grund til at glæde sig over, at den forventede effekt heller ikke ude- blev. Fra et betalingsbalanceunderskud i 1986 på 36 mia. kr. til et flot overskud i dag er, hvad et dygtigt erhvervsliv har været i stand til at præstere efter eksportpakken og ambiomlæ- gningen. Vi har oplevet en virkelig eksportsuc- ces i de senere år, hvor også en stabil valuta, en lav rente, en lempet formueskat, lavere sel- skabsskat og lav lønudvikling har haft deres store andel og store betydning.

Tal fra et notat fra Dansk Arbejdsgiverfor- ening fortæller, at det sammenlagt siden 1. jan- uar 1988 har forbedret vor konkurrenceevne med 6 pct., øget vor eksport med 33 pct. og sikret 75.000-80.000 danske arbejdspladser.

I den forbindelse vil jeg også gerne nævne, hvad formanden for Dansk Eksportforening, direktør Mogens Boyter, i en artikel i Jyllands- Posten i tirsdags skrev om, hvilken betydning omlægningen har haft for hans egen virksom- hed, Pressalit i Ry. Her er eksportomsætning- en i denne 4-års-periode vokset fra 100 til 165 mio. kr., og i samme periode blev der skabt 80 nye arbejdspladser på virksomheden. Og di- rektør Mogens Boyter tilskriver eksportpakken og ambien en god del af denne positive udvik- ling.

Det er selvfølgelig ikke forbigået Det Kon- servative Folkepartis opmærksomhed, at der, efter at EF-Domstolen underkendte ambien, er rejst kritik dels fra en række virksomheder,

[Aagaard]

som kræver ambien tilbagebetalt, dels fra politisk side, hvor kritikken især har været rettet mod regeringens ageren.

Vi har allerede fra Det Konservative Folkepartis side klart tilkendegivet, at en generel tilbagebetaling af ambien til virksomhederne ikke kan komme på tale, dels med baggrund i, at ambien er blevet overvæltet i priserne, dels fordi ambien i sin tid erstattede en række arbejdsgiverafgifter. Vi vil imidlertid ikke afvise, at der kan være et mindre antal sager, som eventuelt kan komme på tale i forbindelse med tilbagebetaling. Vi har forståelse for den beslutning, som regeringen har taget om ikke at opkræve ambi for 4. kvartal 1991, og i den forbindelse må det være helt klart, at de virksomheder, der allerede har betalt beløbet for 4. kvartal, får dette tilbage. Alt andet vil være uforståeligt.

Må jeg afslutningsvis sige, at vi i vore fremtidige diskussioner om skattetryk, lønninger og konkurrenceevne skal huske på de resultater, en nedsættelse af skatten på arbejdskraft har haft. Vi står forhåbentlig inden for en overskuelig fremtid over for en ny skattereform, hvor det efter vor opfattelse ville være en god idé at fjerne den verdensrekord, vi herhjemme har på personskatteområdet. Vi tror, det ville kunne få samme stimulerende effekt på forbruget af arbejdskraft, som omlægningen af arbejdsgiverafgifterne i 1987 viste sig at få. Vi har i dag bedre muligheder, end så mange andre lande har, for at komme videre ind i en god fremtid. Lad os samle kræfterne om løsningen af denne påtrængende opgave ved at se fremad og ikke bagud.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

En gang imellem er det nu meget sundt at kende historien, også når man skal se fremad, og det tror jeg at vi bør beskæftige os lidt med også.

Jeg har to bemærkninger til hr. Aagaard. For det første henvisningen til to domstolsafgørelser – jeg går ud fra, at det er de domstolsafgørelser, der er truffet af EF-Domstolen i 1988 og 1989. Der siger hr. Aagaard, at det jo først var, da de afgørelser forelå, at man kunne se, at der nok var noget galt; de forelå ikke i 1987, da man vedtog ambiloven. Det er naturligvis rigtigt nok. Men når de nu forelå i 1988 og 1989

og dermed før vi fik den meget alvorligt begrundede skrivelse fra Kommissionen, der fortæller os, at der, bl.a. fordi vi nu har de to afgørelser, er tale om lovstridige handlinger, som må høre op, så er mit spørgsmål: Burde man dog ikke på det tidspunkt – når man tager disse afgørelser i betragtning – i det mindste have diskuteret med de partier, der havde stemt for ambiorrdningen, om der var fare på færde? Skulle man ikke allerede da have sørget for at ophæve ambien og gøre det, som man nu gjorde for nogle få måneder siden? Det synes jeg er et ganske væsentligt spørgsmål.

Op så er jeg nødt til at advare en lille smule. Hr. Aagaard er åbenbart overordentlig stolt over ambilovgivning: den var et klogt og dygtigt skaktræk i 1987. Jeg tror nok, at vi har irriteret både Kommissionen og Domstolen ganske meget allerede, og jeg synes, konsekvenserne heraf tydeligt fremgår af dommen, men ligefrem at stå her og være glad og stolt over det kloge skaktræk og fortælle om de store resultater, det har givet, tror jeg er lidt risikofyldt. Det svarer en lille smule til, at man er stolt over udbyttet af lovovertrædelser. Ja, det er det jo faktisk. Det er det ikke særlig hensigtsmæssigt at være, tror jeg.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg studsede også over hr. Aagaards formuleringer om, at det var klogt og dygtigt. Det, vi står og diskuterer, er jo en skandale, og det er et spørgsmål om, hvorvidt ministre har misinformeret og vildledt Folketinget. Og så står Det Konservative Folkepartis ordfører i dag og siger, at det var klogt og dygtigt, og at det jo er let at være bagklog. Jeg synes, det er afslørende, ubehageligt afslørende, at Det Konservative Folkepartis ordfører har et sådant ordvalg.

Så siger Det Konservative Folkepartis ordfører, at man har orienteret alle relevante om hele sagen. Men det passer jo ikke. Det, som Skatteudvalget fik at vide fra regeringen, var: »Forud for fremsættelsen af lovforslagene vedrørende omlægning af arbejdsgiverbidragene har regeringen nøje overvejet, hvorvidt omlægningerne skulle være i strid med EF-traktatens bestemmelser. Resultatet af disse overvejelser har været, at regeringen ikke har betænkeligheder ved de fremsatte lovforslag.«

[Gade]

Det er, hvad Folketinget fik at vide. Vi ved i dag, at skatteministeren vidste, at det, der står på tryk her, ikke passer, at der var dokument efter dokument fra embedsmænd, som havde sagt til regeringen: Det går ikke i forhold til EF. Men skatteministeren valgte at informere Folketinget på en sådan måde, at Folketinget troede, den hellige grav var vel forvaret. Hvordan kan hr. Aagaard så stå og sige, at der er givet de relevante oplysninger? Folketinget er blevet forholdt de relevante oplysninger. Det er jo realiteten.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Aagaard er jo et positivt menneske og kan tilsyneladende få selv den værste situation til at virke som den største triumf. Jeg må minde hr. Aagaard om, at det, der skete den 31. marts – hvis det skulle have forbigået hr. Aagaards opmærksomhed – rent faktisk var, at Danmark tabte ved EF-Domstolen. Vi vandt ikke sagen, og den tale, hr. Aagaard har holdt i dag, skulle have været holdt, hvis Danmark havde vundet sagen.

Når så hr. Aagaard udnævner efteråret 1987 til at være et smart skaktræk, så har man jo gjort det politiske arbejde her i Danmark til en form for gambling, hvor man håber på, at den går nok. Man spiller højt spil, og når man så taber, vil man ikke engang erkende, at man har tabt.

Jeg skal minde hr. Aagaard om, at det forløb, der var i forbindelse med vedtagelsen af arbejdsmarkedsbidragslovgivningen, ikke var ganske uden problemer. Der kom jo i hundredvis af henvendelser fra særlig de mindste virksomheder, der dokumenterede, hvordan ambien ville blive en kæmpebyrde for dem, fordi de ikke tidligere havde betalt de fem andre afgifter, der blev fjernet, men nu skulle til at betale arbejdsmarkedsbidrag. Det var kun derfor, Folketinget begyndte at rette op på tingene, lavede særlige regler for dem med det mindste antal ansatte osv. osv. Så jeg ved ikke, hvor smart det skaktræk var, man foretog i 1987.

Særlig med tanke på statsministerens ord, hvis vi kigger i bakspejlet, er det et meget dårligt valgt udtryk til debatten i dag, at man ligefrem siger, det var et smart skaktræk. At man foretager sig noget, der betyder, at det danske

samfund og den danske stat og det danske Folketing bliver underkendt ved en domstol og får erklæret hele molevitten for ulovlig, er ikke noget smart skaktræk, og jeg kan ikke forstå, hvordan Det Konservative Folkeparti kan have den opfattelse af hændelserne i 1987.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Hr. Aagaard mente, så vidt jeg kunne høre, at den medieomtale, der var om EF-spørgsmålet også tilbage i 1987, på en eller anden måde skulle frikende regeringen. Det er jo i hvert fald en katastrofal konklusion i forhold til folketingsbehandlinger af lovgivning, for bl.a. med baggrund i den medieomtale stillede Folketingets Skatteudvalg et spørgsmål til skatteministeren, til regeringen, og fik et klart svar, nemlig at der ikke var problemer.

Derudover vil jeg sige til hr. Aagaard, at jeg synes, hr. Aagaards tale var præget af mange ting, der ikke havde meget med denne forespørgsel at gøre. Derfor vil jeg gerne ride op – så vi ikke kører ud ad et skævt spor – at det her må handle om, hvorvidt Folketinget er blevet vildført af regeringen, eller som der står i dagsordenen, »i hvilket omfang Folketinget har modtaget mangelfulde eller forkerte oplysninger«, og hvorfor regeringen har holdt Folketinget i uvidenhed i hele forløbet siden 1988 på trods af alle de EF-advarsler, regeringen har modtaget, og som blev konkluderet i dommen den 31. marts.

Det er indholdet i det, vi skal forholde os til. Det er indholdet i det, vi senere i Udvalget for Forretningsordenen skal undersøge, skal have svar på og skal konkludere på. Nogen må have ansvaret i denne sag, og Folketinget kan ikke være tjent med, at man bare siger nå i et forhold, som er af afgørende betydning for, om Folketinget kan gennemføre en lovgivning med tryghed for, at det sker med baggrund i oplysninger, som er korrekte, når vi træffer vores beslutninger.

(Kort bemærkning).

Aagaard (KF):

Må jeg sige til hr. Ole Espersen, at når jeg udtrykte mig, som jeg gjorde, så var det udelukkende med baggrund i den ene domstolsafgørelse, der lå forud for ambilovens vedtagelse

[Aagaard]

i 1987. Så kan man selvfølgelig altid diskutere, på hvilket tidspunkt de partier, der stod bag lovgivningen, skulle informeres efter efterfølgende dommes afsigelse. Der er det min opfattelse, at det tidspunkt, hvor udfaldet af sagen begyndte at tegne sig, var det rette tidspunkt for at tage et initiativ, hvilket regeringen gjorde ved at fremsætte forslag om afskaffelse af ambien og at lade den erstatte med en tillægsmoms.

Til spørgsmålet, om det var et klogt og dygtigt skaktræk, som både hr. Ole Espersen og hr. Gade og hr. Kim Behnke har været inde på, vil jeg gerne sige, at det stadig er min opfattelse, at det med baggrund i de opfordringer fra EF-Kommissionen om en række vækst- og beskæftigelsesfremmende foranstaltninger, som jeg henviste til, var fornuftigt at foretage en helhedsvurdering af, hvilket initiativ det var muligt at få gennemført og få politisk flertal for i Folketinget.

Det var jo ikke noget 1-2-3-forslag, der blev lagt frem. Det var et forslag, som blev grundigt drøftet med arbejdsmarkedets parter, med organisationerne, med Folketingets partier, på en række møder forud for lovforslagernes fremsættelse, og det er set i det lys, jeg betragter konklusionen fra regeringen om at fremsætte ambiforslaget som et klogt og dygtigt skaktræk. Man kan selvfølgelig godt udelukkende vurdere det i bakspejlet, ligesom hr. Kim Behnke, men det var situationen.

Jeg sagde tydeligt og klart, at vi tabte ambisagen, og den må vi så forholde os til, og vi må sikre os bedst muligt imod gentagelser. Men vi befinder os på et felt, hvor der løbende vil udvikle sig ny retspraksis på en lang række områder, og derfor vil det være umuligt på forhånd altid at gardere sig 110 pct. imod et lovbrud i EF-regi.

(Kort bemærkning).

Jens Thoft (SF):

Det har været forunderligt at høre den konservative ordfører som spydspids for en udenomsparlamentarisk opposition og som spydspids for: Lad os dog bare regere på tværs af EF-holdningen! Det er en besynderlig oplevelse.

Men jeg synes, hr. Aagaard bør svare på følgende spørgsmål: Mener han ikke, at Folketingets Skatte- og Afgiftsudvalg burde have været

informeret om regeringens kvababelser? Mener hr. Aagaard ikke, at Folketinget i det mindste burde have været informeret 3 uger efter, i januar 1988, da EF henvendte sig til regeringen og gjorde opmærksom på, at der var problemer? Og mener hr. Aagaard ikke, at det havde været rimeligt at informere Folketingets Skatte- og Afgiftsudvalg, da man udtog åbningsskrivelse mod Danmark? Disse ting synes jeg da vi burde have svar på.

Men så siger hr. Aagaard: Jamen ambien har jo virket klogt og dygtigt. Virkeligheden er jo den i dag, at den regering, som hr. Aagaard er partimedlem i, ikke er i stand til at garantere Folketinget, at bunden ikke går ud af ambikassen. Man skal dokumentere, sagde hr. Aagaard, at man har lidt et tab, men det er da ikke en del af dansk retstradition. Det må da overlades til en domstolsafgørelse.

Vi har gennem spørgsmål i Skatteudvalget dokumenteret, at det panikforslag, regeringen har fremsat i et forsøg på dog at stoppe en prop i det hul, som EF-Domstolen har slået – og som vi i øvrigt gerne vil støtte regeringen med, ingen tvivl om det – rammer fuldstændig tilfældigt. Læger og tandlæger slipper såmænd for et helt års ambi, landmænd slipper for et halvt års ambi. De eksportvirksomheder, som har ladet sig delregistrere, har fået ambi tilbage for oktober kvartal, og nu kommer der så en regning, og den er så blevet dem eftergivet.

Det er fuldstændig hul i hovedet, det, der er foregået. Det er hverken dygtigt eller klogt. Det er småt begavet, og det er uforberedt.

(Kort bemærkning).

Risgaard Knudsen (S):

Det er efter min opfattelse ikke respekt for Folketinget, hr. Aagaard på De Konservatives vegne giver udtryk for med sine bemærkninger. Det synes jeg bør understreges meget stærkt.

Dernæst finder jeg også anledning til at understrege meget stærkt, at når jeg sidder her og lytter til hr. Aagaards bemærkninger, så bliver jeg i høj grad bibragt det indtryk, at hr. Aagaard og de konservative medlemmer af dette Ting læser ministeransvarlighedsloven på en mærkværdig måde.

For ikke at gøre nogen uret med disse bemærkninger om ministeransvarlighedsloven vil jeg gerne stille hr. Aagaard som ordfører for

[Risgaard Knudsen]

samtlige konservative medlemmer af dette Ting følgende spørgsmål: Vil hr. Aagaard og dermed de konservative medlemmer af Tinget hævde, at regeringen har betjent Folketinget i den såkaldte ambisag i nøje overensstemmelse med ministeransvarlighedslovens bestemmelser?

Det er et klart formuleret spørgsmål, og det kan der svares ja eller nej på.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Aagaard ændrer nu sit udsagn om det smarte skaktræk til, at det var fornuftigt, det der blev gennemført. Jeg bliver nødt til endnu engang at minde hr. Aagaard om, at det ikke desto mindre jo altså er blevet erklæret ulovligt. Jeg ved ikke, hvornår det er blevet god konservativ politik, at det ulovlige skulle være fornuftigt.

Så er der spørgsmålet om, hvorvidt Folketinget er blevet tilstrækkeligt orienteret efterfølgende. Der siger hr. Aagaard: Jamen på det tidspunkt, hvor det var tydeligt, at Danmark ville tabe sagen, blev Folketinget inddraget, i og med at der blev fremsat et forslag i Folketinget til at stoppe for opkrævningen af ambi. Men der er jo minsandten gået en lang årrække derimellem, hvor Folketinget mildt sagt ikke har været orienteret om, hvad der foregik.

Så siger hr. Aagaard: Jamen det var jo i virkeligheden bare, fordi der blev indført en ny retspraksis! Hvorfor spurgte regeringen ikke EF i 1987, om det var i orden at implementere ambilogivningen? Siden har man jo da heldigvis lært af sine fejl. F.eks. har man jo i forbindelse med CO₂-afgiften været fornuftig nok til at spørge, inden selve afgiftsopkrævningen trådte i kraft. Hvorfor i alverden gjorde man ikke det i december 1987? Så havde man jo haft et stykke papir, som ville have reddet regeringen og ville have reddet ambien, som hr. Aagaard er så imponeret over, for så havde man haft et stykke papir fra dengang, man havde den daværende retspraksis, hvor EF havde tilkendegivet, at det var i orden. Men det gjorde man ikke. Man var så interesseret i det, hr. Aagaard har udnævnt til at være det smarte skaktræk, at man lynhurtigt på 7 dage skulle presse det igennem Folketinget og gennemføre en lovgivning. Det er rigtig, at der havde været nedsat et udvalg, men Folketinget

var kun inddraget i arbejdet med ambiloven i 7 dage.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Hr. Aagaard må undskylde, at det trækker lidt ud, men jeg synes, det var et så opsigtsvækkende indlæg, vi fik fra Det Konservative Folkepartis side, at vi må hæfte os lidt ved det.

Det hjælper ikke noget, at man prøver på at procedere sagen på ny i det danske Folketing. Sagen er tabt. Den er klart tabt, og det forsøg, hr. Aagaard nu gør, gjorde regeringen jo også i sin procedure, idet regeringen sagde, at det, man gør, i og med, at man foreslår og får vedtaget ambiloven, jo i virkeligheden blot er at leve op til Kommissionens anbefalinger. Det var også det, hr. Aagaard sagde her i Folketinget i dag: det, man gør, er i virkeligheden blot at leve op til Kommissionens anbefalinger, til dens vækststrategi.

Men det er jo klart tilbagevist af Kommissionen, og selvfølgelig er det da sådan, at Kommissionen ikke fremlægger ulovlige vækststrategier. Den form for procedure er klart afvist, og jeg synes ikke, det tjener noget formål at gentage den her i det danske Folketing. Nu drejer det sig om at drage konsekvenserne og få fastslået ansvaret.

(Kort bemærkning).

Ole Donner (FP):

Jeg synes, det er beklageligt, at Det Konservative Folkeparti og regeringen overhovedet ikke ønsker at rette sig efter, hvad der sker i EF. Man tager nogle chancer, man laver nogle ting vel vidende, at det formentlig bliver underkendt på et senere tidspunkt. Jeg kan med nogen bekymring se på, at man har så svært ved at overholde de regler, der er i dag. Hvordan vil man så administrere dem, hvis det skulle blive et ja til EF-Unionen ved afstemningen den 2. juni? Så bliver det endnu sværere.

Jeg kan heller ikke lide den måde, hr. Aagaard forsøger at udlægge det tyveri, som borgerne rent faktisk har været udsat for i ambisagen, som enten smarte skaktræk eller fornuftige dispositioner. Jeg kan godt forstå, at hr. Aagaard forsøger at følge det op, for i sin redegørelse til Folketinget var statsministeren også inde på forskellige positive ting og sagde bl.a.,

[Ole Donner]

at det havde været en uomtvistelig økonomisk succes.

Men så fortsatte statsministeren med at sige, at rent juridisk havde man nok haft en mindre heldig hånd. Det minder mig lidt om en bankrøver, der går ind og røver en million kroner i kontanter. Det er også en uomtvistelig økonomisk succes, men hvis han bliver fanget, kan man også sige, at han har haft en mindre heldig hånd rent juridisk. Men jeg synes ikke, der er noget at prale af i nogen af de to tilfælde.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Det mest bekymrende ved indlægget fra Det Konservative Folkepartis ordfører er i realiteten den holdning, der ligger bag. Nu er tidspunktet tilsyneladende helt forpasset med hensyn til at appellere til det, der vel engang var gode gamle konservative dyder, hæderlighed, respekt for parlamentarismen og sådan noget, men hvad er den grundlæggende holdning bag hr. Aagaards indlæg? Jo, når bare der kommer penge i kassen og gang i økonomien, er resten ligegyldigt. Det var det, hr. Aagaard sagde.

Jeg må spørge hr. Aagaard: Er det virkelig Det Konservative Folkepartis holdning, at det er ligegyldigt, om Folketinget ikke er blevet tilstrækkeligt informeret – reelt måske direkte misinformeret – og mener Det Konservative Folkeparti, at risikoen for at blive dømt ved en domstol bare er en nødvendig birisiko? Det var jo den holdning, der lå bag hr. Aagaards tale, og jeg må konstatere, at hvis Det Konservative Folkeparti på den måde nærmest gør en dyd af, at moral og politik ikke har noget med hinanden at gøre, ser det ret sort ud. Og det synes jeg faktisk også at det gør i dag.

(Kort bemærkning).

Aagaard (KF):

Hr. Jens Thoft spørger, om ikke Skatteudvalget burde være informeret, hvis der var problemer. På daværende tidspunkt var jeg medlem af Skatteudvalget, og jeg følte, at vi blev tilstrækkeligt informeret og fik kompetente svar på de spørgsmål, vi stillede til ministeren. På det tidspunkt nærrede jeg ingen tvivl om, at skatteministerens afsluttende svar, som man har refereret til her i dag, kunne stå til troende.

Hr. Risgaard Knudsen taler om, at der ikke er udvist respekt for Folketinget, og stiller det konkrete spørgsmål, om vi vil hævde, at regeringen har informeret Folketinget i overensstemmelse med ministeransvarlighedsloven. Det er min helt klare opfattelse, at de informationer, som vi fik under Folketingets behandling af sagen i december 1987, ikke var i strid med ministeransvarlighedsloven.

Hvornår er noget ulovligt blevet til noget fornuftigt, spørger hr. Kim Behnke. Jamen hvem var i stand til i 1987 at fortælle ét eneste medlem af Folketinget, hvad der var baggrunden for at gøre det (*Kim Behnke*: Nej, nej, nej, den går ikke!), at et stort folketingsflertal vedtog noget ulovligt, og hvorfor regeringen ikke spurgte EF, om ambien ville være lovlig? Vi foretog utrolig mange vurderinger inden ambilovforslagets fremsættelse, og som vi hørte statsministeren sige her i dag, var det på det grundlag, man fandt det forsvarligt at fremsætte forslaget.

Hr. Ole Donner finder det betænkeligt, at man bare kan vedtage noget, som senere bliver underkendt, men jeg vil helt klart bestride, at det var udgangspunktet i 1987. Og hr. Gade siger, at bare der kommer penge i kassen, er det ligegyldigt, om en lov er retsstridig. I Det Konservative Folkeparti kunne vi aldrig drømme om at medvirke til at vedtage ét eneste lovforslag, som vi på forhånd ville finde var retsstridigt. Vi står fortsat som et parti med respekt for lov og ret, men det anfægter ikke den kendsgerning, at det også var vores udgangspunkt, da vi vedtog ambiloven i 1987.

Første næstformand (Torben Lund):

Jeg har indtegnet endnu et par korte bemærkninger, men jeg beder om, at vi snart vender tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Jens Thoft (SF):

Det kan godt være, hr. Aagaard synes, at de berørte parter – efter min opfattelse medlemmerne af Folketingets Skatte- og Afgiftsudvalg, der beskæftigede sig med detaljerne i ambilovgivningen – var korrekt og fuldt informeret. Men virkeligheden er, at Folketingets Skatte- og Afgiftsudvalg tre gange stillede det samme spørgsmål: Er det EF-medholdeligt? Og alle tre gange fik vi det svar, at resultatet af over-

[Jens Thoft]

vejelserne har været, at regeringen ikke har betænkeligheder ved de fremsatte lovforslag.

Da betænkelighederne vedrørende bl.a. forholdet til EF begyndte at komme frem i dagspressen og andre steder, udgav Skatteministeriets Told- og Afgiftsdepartement den 10. december 1987 en folder, »10 spørgsmål og svar vedrørende omlægning af arbejdsgiverafgiften«, som blev udsendt til fagbevægelsen, arbejdsmarkedets parter og erhvervslivet. Spørgsmål nr. 8 lyder: Er det nye arbejdsmarkedsbidrag i strid med EF-reglerne? Og igen er svaret, at resultatet af overvejelserne har været, at regeringen ikke har betænkeligheder ved de fremsatte lovforslag.

Det kan godt være, at hr. Aagaard synes, at vi er blevet fuldt informeret. I så fald synes jeg, hr. Aagaard er nøjsom, næsten så nøjsom, at det nærmer sig udenomsparlamentarisk opposition.

(Kort bemærkning).

Risgaard Knudsen (S):

Nu ved jeg ikke, hvor grundigt hr. Aagaard har studeret ministeransvarlighedslovens bestemmelser, og jeg er heller ikke bekendt med, hvor grundigt hr. Aagaard har studeret ministeransvarlighedslovens tilblivelse. Men i mangel af et studium af ministeransvarlighedslovens tilblivelse kunne det godt være, at hr. Aagaard skulle se tilbage på næste række, for det er jo ikke utænkeligt, at hr. Aagaard her kunne hente en eller anden form for viden om den sag. Det er jo ikke nogen hemmelighed for Folketinget, hvem der i sin tid var de egentlige arkitekter for ministeransvarlighedslovens endelige udarbejdelse, og det går jeg også ud fra at man i den konservative gruppe er bekendt med i dag.

Da jeg imidlertid blev noget usikker ved at lytte til hr. Aagaards besvarelse af mit spørgsmål, må jeg have spørgsmålet frem på ny, også som følge af, at vi jo ikke alene skal se denne ambisag i lyset af forholdene i 1987, men også i lyset af den efterfølgende udvikling. Og jeg vil godt spørge hr. Aagaard på ny: Er det hr. Aagaards, er det de konservative folketingsmedlemmers opfattelse, at regeringen i denne snart 5-års-periode har betjent Folketinget i nøje overensstemmelse med ministeransvarlighedslovens ånd og bogstav?

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg ved ikke, om hr. Risgaard Knudsen hører til strammerne eller slapperne, men det forekommer mig, at hr. Risgaard Knudsen i høj grad strammer den, ikke mindst i den dagsorden, der vil blive vedtaget her i dag.

Dagsordenen taler om, at tingene skal undersøges, men hr. Risgaard Knudsen forsøger listigt at få hr. Aagaard til at hoppe på at drage en konklusion af en undersøgelse, som hr. Risgaard Knudsens eget parti har fremsat dagsordensforslag om. Det er urimeligt, og det har ikke en døjt at gøre med lovens forhistorie, hvem der har udformet den og ved hvilken lejlighed. Det tilkommer ikke et folketingsmedlem, en folketingsgruppe eller Folketinget at afsige dom over nogen som helst, og det ville være helt vanvittigt af noget medlem af dette Ting, inklusive hr. Risgaard Knudsen, at stå frem og sige, at han er sikker på, at den og den lov er overtrådt af de og de personer. Det kan vi overhovedet ikke beskæftige os med, og det er langt under hr. Risgaard Knudsens værdighed som erfaren parlamentariker at lege denne form for kispus, som hr. Aagaard selvfølgelig heldigvis ikke lader sig narre af.

Første næstformand (Torben Lund):

Hr. Aagaard for en kort bemærkning, og det bliver den sidste korte bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Aagaard (KF):

Nej, hr. Risgaard Knudsen, det ville selvfølgelig være letsindigt af mig at påstå, at man igennem 5 år har informeret fuldstændig til punkt og prikke i denne sag.

Men jeg vil meget gerne slutte op om hr. Arne Melchior's udtalelser. Det er jo sådan, at såfremt den dagsorden, som hr. Risgaard Knudsen og hans parti i dag har fremsat her i Folketinget, bliver vedtaget – og det er der måske stor sandsynlighed for – vil det blive klarlagt af de undersøgelser, som jo allerede er påbegyndt i Markedsudvalget, og som sådan set fortsætter i Udvalget for Forretningsordenen, om hr. Risgaard Knudsen har ret.

Peter Brixtofte (V):

[Peter Brixtofte]

Jeg vil gerne indledningsvis takke hr. Arne Melchior for de meget rigtige betragtninger, som netop er blevet fremsat, og som ligger i forlængelse af de kloge udtalelser, hr. Ole Espersen har fremsat, også i tv. Konklusionen er den helt rigtige, nemlig at ingen her i Folketinget vil sætte sig imod en undersøgelse af, om tingene er gjort rigtigt, og derefter vurdere, om nogen har gjort noget forkert. Sådan må rækkefølgen være, og det er ganske urimeligt, at man fra nogle sider prøver at drage konklusioner allerede i dag.

Jeg kan med det samme sige, at Venstre kan stemme for Socialdemokratiets dagsordensforslag. Man starter med at konstatere, at sagsforløbet i ambisagen har været utilfredsstillende, og efter at der nu er faldet en dom, er der vel ingen, der kan sige det modsatte, når det er endt på den måde.

Dernæst bliver Udvalget for Forretningsordenen opfordret til at klarlægge sagsforløbet, herunder i hvilket omfang – og det må vel være en eller anden procentdel – Folketinget har modtaget mangelfulde eller forkerte oplysninger. Det kan vi naturligvis også tilslutte os, selvfølgelig vil vi da gerne vurdere det spørgsmål.

Endelig opfordres Markedsudvalget til at overveje behovet for regler, som for fremtiden sikrer, at Folketinget gennem Markedsudvalget modtager alle nødvendige informationer om retslige skridt imod Danmark fra EF-Kommissionen. Også det siger vi klart ja til, selvfølgelig vil vi gerne være med til at vurdere i Markedsudvalget, om man kan få en bedre procedure i fremtiden. Vi finder, at det er et fornuftigt dagsordensforslag, som Venstre kan stemme for.

Hvis vi ser tilbage til det tidspunkt, hvor ambiloven blev indført, er det jo nødvendigt at se på, hvorfor et meget bredt flertal i Folketinget vedtog denne lov. Der var jo tale om et meget bredt flertal, nemlig de daværende fire regeringspartier – De Konservative, Venstre, CD og Kristeligt Folkeparti – Socialdemokratiet og det senere regeringsparti, Det Radikale Venstre. Og vi må ikke glemme, at formålet med loven var at styrke de danske eksportvirksomheders konkurrenceevne ved at nedsætte en række arbejdsgiverbidrag til ca. 10.000 kr. pr. ansat og erstatte det med et bidrag, der blev beregnet med udgangspunkt i momsgrundlaget.

Da vi behandlede lovforslaget i Folketinget, faldt der mange rosende bemærkninger. Ikke mindst den socialdemokratiske ordfører, hr. Lykketoft, argumenterede overbevisende for indførelsen af den nye lovgivning, der ifølge hr. Lykketoft – og jeg citerer fra sp. 3731, den 11. december 1987:

»... er resultatet af især meget seriøse trepartsdrøftelser, hvor arbejdsmarkedets parter og specielt fagbevægelsen har spillet en afgørende rolle.«

Selv SF's forskellige ordførere havde svært ved at skjule en positiv holdning. Hr. Jes Lunde udtrykte sig bl.a. således – og det er citat fra sp. 3954, den 16. december 1987:

»Hr. Lykketoft mente, at jeg havde karakteriseret omlægningen af arbejdsgiverafgifterne som genial. Jeg tvivler meget på, at jeg har brugt så stærke ord, men jeg står i hvert fald gerne ved, at omlægningen i sig selv, fra en afgift på arbejdskraft til en afgift på merværdien, er god og fornuftig. Det er et princip, vi kan gå ind for.«

Og når man ser på virkningerne af ambien sammen med den øvrige lovgivning, der blev vedtaget i samme forbindelse, og som partierne var stolte af, må man jo sige, at den økonomiske virkning var virkelig god. Vi fik en kraftig stigning i eksporten, og vi kan konstatere i dag, 5 år efter, at vi har et betydeligt overskud på handelsbalancen i stedet for et betydeligt underskud. Den økonomiske virkning har altså været god for det danske samfund; vi kan konstatere, at vi har titusinder af arbejdspladser i eksportindustrien i dag, som vi ellers ikke ville have haft.

Men når det er sagt, må vi jo også konstatere, at EF-Domstolen så har underkendt ambiloven med den begrundelse, at loven er i strid med det 6. momsdirektiv. Denne afgørelse må vi tage til efterretning, uanset vores egen holdning til sagen, og det må andre lande også gøre, når Domstolens afgørelser går dem imod. Det giver mig også anledning til at understrege, at meningen med EF-samarbejdet faktisk er, at retten skal afløse magten. I et internationalt forpligtende samarbejde er det de fælles regler, som alle skal rette sig efter, der skal erstatte den store nations ret til at blæse på de små nationer. Og det kan vi kun være tilfredse med, ikke mindst når EF-Domstolen f.eks. annullerer en fransk eller en tysk ordning. Her

[Peter Brixtofte]

kan Danmark bruge reglerne over for de stærke lande, og så må vi tilsvarende leve med, at det en gang imellem sker, at en afgørelse går os imod.

Derfor tager vi også Domstolens afgørelse alvorligt i Venstre. Vi skal naturligvis rette os efter den, uanset om det ikke er helt let at finde ud af, hvordan vi helt konkret skal forholde os som følge af dommen. Men midt i vore besværligheder med at føre Domstolens afgørelser ud i virkeligheden må vi så trøste os med, at loven har haft en række positive økonomiske virkninger for Danmark.

Ambisagens forløb må naturligvis føre til, at vi her i Folketinget gør os nogle overvejelser om, hvordan vi kan sikre fremover, at alle føler sig godt informeret i god tid, når der er optræk til forskellige fortolkninger af EF-reglerne. Hvis der er forslag til, hvordan vi kan forbedre informationen, vil Venstre se positivt på dem, og det er fornuftigt, at det er Markedsudvalget, der skal undersøge denne problematik. Efter Venstres vurdering er det også fornuftigt, at Folketinget selv skal vurdere, om denne konkrete sag er blevet tacklet optimalt. Det er en politisk strid, en politisk diskussion, og den skal foregå her i Folketinget, som der også er lagt op til.

Men vi vil gerne understrege, at hvis man går tilbage til dengang, da loven blev vedtaget, og ser på den offentlige debat og samtidig ser på det materiale, som Folketinget har modtaget, er alle aspekter vendt, også i forhold til det 6. momsdirektiv. Det fremgår også meget klart af en artikel i dagbladet Børsen den 18. november 1987, hvor Det Danske Handelskammer har gennemgået de forskellige regler, vi kan komme i modstrid med. Man peger også på det 6. momsdirektiv, og det bliver faktisk diskuteret, om ambien strider imod direktivet. Og derfor er der ikke nogen i dette Folketing, der kan sige, at de ikke har kendt til den problematik. Man har vidst, at loven eventuelt kunne være i modstrid med det 6. momsdirektiv, for det er blevet hævdet i fuld offentlighed, og derfor er der ikke nogen, der kan vaske deres hænder i dag og sige, at den problematik kendte de ikke noget til, for det gjorde alle. Nogle har så skønnet, at loven var imod direktivets regler, andre har vurderet, at den ikke var det. Der er selvfølgelig tale om en vurdering, et skøn, og der var ingen, som på det tids-

punkt kunne oplyse noget om, hvad EF-Domstolen ville finde frem til 5 år senere. Det er noget, vi ved i dag, men det var der ingen der vidste noget om dengang. Et politisk flertal i Folketinget skønnede, at ambien ikke var EF-stridig, og det politiske ansvar må vi stå ved.

Der er nogen, der kalder vort samfund for ansvarssamfundet, og det er et udmærket udtryk. I et ansvarssamfund må man tage ansvaret for sine handlinger, og det kan Venstre fuldt ud bakke op. Men det betyder også, at vi politikere må gå i spidsen og stå til ansvar for vore handlinger, også når vi har truffet en beslutning, som EF-Domstolen mener er i strid med reglerne. Så skal man stå ved sit ansvar, og derfor glæder det mig at konstatere, at et bredt politisk flertal i dag også vil stemme for den foreslåede dagsorden og derved tilkendegive, at vi vidste, der var problemer med EF-retten. Vi har foretaget et skøn, vi har skønnet forkert, og det fejlskøn tager vi ansvaret for.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Jeg har to spørgsmål til Venstres ordfører, hr. Peter Brixtofte. Torsdag den 9. april 1992 udsendte Venstres pressetjeneste en pressemeddelelse vedrørende ambisagen under overskriften »Lad nu al Christiansborgtaktik fare«, og her skriver man som følger:

»I stedet for mudderkastning vil det klæde Folketingets partier at koncentrere sig om at hjælpe regeringen med at få juraen på plads.«

Skal det forstås sådan, at det er Venstres opfattelse, at når man opdager, at der er kludder i tingene, skal man bede Folketinget om at indrette juraen efter virkeligheden? Det var det første spørgsmål.

Senere konstaterer man, at regeringen ikke løber fra sit ansvar, den vidste ligesom alle andre, at man tog en chance. Så mit andet spørgsmål til hr. Peter Brixtofte lyder: Er det blevet regeringens måde at føre politik på, at man ligesom tager chancen med et rafflebæger og håber på, at det går godt? I givet fald vil jeg håbe, at der fremover vil være flere end os fra Fremskridtspartiet, der vil se med megen skepsis på samtlige forslag, der kommer fra regeringen, hvis de er udtryk for chancerytteri.

Efter min mening har Venstre i denne pressemeddelelse af den 9. april 1992 formuleret sig ganske uheldigt, så derfor er mit spørgsmål

[Kim Behnke]

til Venstres ordfører, hr. Peter Brixtofte: Hvordan skal de to udtalelser fortolkes?

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg opfattede hr. Peter Brixtoftes indlæg som en fortsættelse af andre indlæg, hvor man ligesom har forsøgt at lægge noget af regeringens ansvar over på de partier, der var med til at gennemføre ambilovgivningen i sin tid, og derfor vil jeg meget gerne fastslå, så det ikke kan misforstås, at Socialdemokratiet ikke havde nogen som helst anledning til at tro, at man kunne risikere en dom som den aktuelle.

Socialdemokratiet måtte henholde sig til de oplysninger, regeringen gav under Folketingets behandling af sagen, og det gjorde vi. Og problemet i sagen er jo, i hvilket omfang regeringen har modtaget langt mere foruroligende vurderinger fra sine juridiske rådgivere og fra EF end det, der blev fremlagt for Folketinget. I hvert fald er det jo klart, at der har været en række faresignaler fra tiden kort efter lovforslagets vedtagelse helt frem til december 1991, da man omsider tog sig sammen til at ændre lovens tekniske bestemmelser, så der ikke længere var noget problem i forholdet til EF. Jeg synes, det er en meget stor forsømmelighed fra regeringens side, at man ikke på noget tidspunkt fra december 1987 og helt frem til december 1991 har taget anledning til at få bragt disse tekniske ting i orden, så vi i dag står med et problem af en lidt uoverskuelig størrelsesorden, i hvert fald indtil videre.

Der er altså mange, mange punkter undervejs, hvor man kan anfægte regeringens ansvar, både for at levere oplysninger og for at handle i konsekvens af de oplysninger, man har. Og jeg synes ikke, det er noget godt argument, men tværtimod et meget, meget ringe argument, hr. Peter Brixtofte, når man henviser til en artikel i dagbladet Børsen fra december 1987, hvor Det Danske Handelskammer har udtalt sig om sagen. Hr. Peter Brixtofte ved jo udmærket godt, at i forbindelse med en hvilken som helst afgiftsomlægning kan der være snesevis af interessegrupper, der henvender sig og ytrer betænkeligheder og bruger argumenter af den ene eller anden art. Det er ikke den slags indlæg, der skal danne grundlag for Folketingets vurderinger, det er regeringens juridiske ekspertise og fremlæggelsen af samtlige

juridiske argumenter, der skal afgøre, om Folketinget er på sikker grund. Derfor er den argumentation totalt irrelevant, og jeg vil egentlig frabede mig at høre mere af den slags.

(Kort bemærkning).

Jens Thoft (SF):

Jeg vil understrege, at SF naturligvis står ved sit ansvar. I denne sag gav det sig udtryk i, at vi stemte imod ambiloven, men man kunne godt få et andet indtryk af det citat, hr. Peter Brixtofte pillede ud af en større sammenhæng.

Jeg synes, det er fantastisk, at hr. Peter Brixtofte kan sige, at alle aspekter er endevendt og er kendt af de implicerede parter, fordi der et eller andet sted i en eller anden obskur fagpresse – i Børsen eller et andet sted – har stået en artikel om et eller andet, vi burde have kendt. Vi har spurgt den ansvarlige minister tre gange, og tre gange har ministeren meddelt Folketingets medlemmer, at man ikke så nogen grund til bekymring.

På den baggrund er det da forbløffende, at hr. Peter Brixtofte kan sige, at alle vidste, at der var et problem. Jamen havde det da så ikke været rimeligt, om Folketinget var blevet orienteret om det? Det er også forbløffende, at hr. Peter Brixtofte kan sige, at alle vidste da, at man tog en chance. Jamen havde det da så ikke også været rimeligt, om Folketingets Skatteudvalg var blevet orienteret om, at der var altså tale om, at man tog en chance? Og hvis man var så sikker på, at der var tale om at tage en chance, havde det så været nødvendigt at køre videre med arbejdsmarkedsbidraget i 4 år, så vi nu står i den aktuelle situation? Havde det ikke været rimeligt at løse problemet på et tidligere tidspunkt, så det ikke havde været nødvendigt at hasteindkalde os i december måned, fordi man skulle klare sagen i huj og hast fra den ene dag til den anden? Og havde det ikke været rimeligt, når man nu vidste, at man tog en chance, om Skatteministeriet havde stabet et beredskab på benene for det tilfælde, at man tabte sagen?

Og hr. Peter Brixtofte har jo fundamentalt uret, når han siger, at nu skal vi selvfølgelig rette os efter EF-dommen. Hele operationen i Folketingets Skatteudvalg handler jo lige præcis om, at vi ikke skal rette os efter EF-dommen. Naturligvis skal erhvervslivet ikke have de 55 mia. kr. tilbage, deri er jeg ikke uenig

[Jens Thoft]

med regeringen. Men det er da ikke uvæsentligt, hvorledes regeringen løser det problem, som den jo selv har skabt, fordi den godt vidste, at den tog en chance.

Jeg synes, det er fantastisk, at man kan fremhæve en avisartikel i dagbladet Børsen, mens vi åbenbart godt kan arkivere ministerens svar lodret, for dem skal vi i hvert fald ikke regne med.

Første næstformand (Torben Lund):

Jeg gør opmærksom på, at taletiden til korte bemærkninger er 2 minutter.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg skal takke hr. Peter Brixtofte, der har meddelt på Venstres vegne, at Venstre agter at stemme for den dagsorden, jeg har foreslået på Socialdemokratiets vegne. Vi er selvfølgelig glade for, at den får et bredt flertal bag sig.

Men jeg må sige til hr. Peter Brixtofte, at den forklaring, hr. Peter Brixtofte forsøgte sig med for at argumentere for Venstres tilslutning til dagsordenen, ændrer altså ikke dagsordenens indhold. Det fremgår, at hr. Peter Brixtofte stemmer for dagsordenen, fordi hr. Peter Brixtofte også mener, at denne sag har været behandlet forkert og utilfredsstillende. Hr. Peter Brixtofte stemmer for, at vi skal have klarlagt, ikke om, men i hvilket omfang Folketinget har modtaget mangelfulde eller forkerte oplysninger. Det er jo lige før vi står med en tilståelses-sag her, og derfor skal jeg sige tak og håber, at det kan være med til at fremme behandlingen i Udvalget for Forretningsordenen, at alle parter vil medvirke. Hr. Peter Brixtofte kan måske også medvirke til, at regeringen vil være mere positiv.

Jeg forstår nu, at hr. Peter Brixtofte lægger langt større vægt på det, han læser i forskellige aviser, end på de svar, vi får fra regeringen i Folketingets udvalg. Som det fremgik af min ordførertale, fik vi et svar fra regeringen underskrevet af skatteministeren, i øvrigt efter artiklen i Børsen, hvori man konkluderede, at resultatet af overvejelserne havde været, at regeringen ikke havde betænkeligheder ved det fremsatte lovforslag i forhold til EF-problematikken. Hr. Peter Brixtofte tillægger altså Børsen større betydning. Det gør vi ikke i Socialdemokratiet; vi holder os til de svar, vi får fra regeringen.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Venstremænd er utrolige. På den ene side siger hr. Peter Brixtofte, at alle aspekter er vendt og kendt, at alle vidste alt, og at der ikke er noget at undersøge. Det var tonen i hr. Peter Brixtoftes indlæg. Og så kom konklusionen: Det er en fornuftig dagsorden, Venstre stemmer for den.

Jeg synes, det er usselt, og jeg vil gerne spørge regeringspartierne: Er det virkelig det, man vil byde det danske folkestyre en dag, hvor vi diskuterer noget så alvorligt som, om regeringen har misinformeret Folketinget? Vil man da fortsætte med det mismask, som vi er havnet i i dansk politik?

En regering, som siger, at alt var i orden, der var ingenting at kritisere, vil godt stemme for en dagsorden, hvori der står, at sagsforløbet har været utilfredsstillende, og at vi nu skal klarlægge sagsforløbet, herunder »i hvilket omfang Folketinget har modtaget mangelfulde eller forkerte oplysninger«. Det er efter min bedste opfattelse noget af det værste, vi har oplevet de sidste år, hvis regeringen nu stemmer for denne dagsorden. Jeg kunne forstå, hvis den undlod at stemme, men jeg kan ikke forstå dette her. Jeg synes, det er usselt, og det er udtryk for, at man ikke har respekt for parlamentet.

All right, man kan sige, at der i de sidste fem år har været en grund til, at regeringen er kommet ud på slisken: der har ikke været et parlamentarisk flertal, der ville sætte regeringen på plads. Det er jo derfor, vi er endt i miseren; men ansvaret for, at Folketinget ikke er informeret rigtigt, er regeringens.

Det hindrer imidlertid ikke, at det er en sørgelig historie, at regeringen nu vil stemme for en dagsorden med den direkte modsatte stemmeforklaring af den, Socialdemokratiet har fremført her.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Jeg kan sige til hr. Peter Brixtofte, at en del af ordvalget i indlægget var meget velgennemtænkt. Her tænker jeg på udsagnet om, at det er en politisk diskussion, når det drejer sig om, hvorvidt Folketinget er blevet informeret optimalt. Det er fuldstændig korrekt, det er en politisk diskussion.

[Ole Espersen]

Men det, vi diskuterer her, er ikke optimal information, det er, om vi har fået korrekt information. Det er selvfølgelig også en politisk diskussion, men først og fremmest er det en juridisk, retlig diskussion, og det må ikke forsvinde i den almindelige debat. Her er det juraen, det drejer sig om.

Jeg vil i lighed med et par andre talere vedrørende den henvisning, som hr. Peter Brixtofte gjorde til Børsen og Det Danske Handelskammer, sige, at vi på den ene side har to udtalelser: en af skatteministeren, der siger, at der ikke er grund til at nære betænkeligheder i forhold til EF-reglerne, og en fra februar 1990 af udenrigsministeren, der i et svar til Markedsudvalget har skrevet præcis det samme. Det er, hvad vi har på den ene side. På den anden side har vi Handelskammerets udtalelse. Og det, Venstres ordfører anbefaler os, er at tro på Handelskammeret og glemme de to Venstreministre.

(Kort bemærkning).

Peter Brixtofte (V):

Hr. Gades frustrationer over debattens forløb vil jeg ikke hæfte mig ved, det var hans bemærkninger ikke værd. Men jeg synes, det er væsentligt at gøre opmærksom på, at det er en politisk diskussion og et politisk ansvar, om der er gjort noget forkert i denne sag.

Som jeg har peget på, blev problematikken omkring det 6. momsdirektiv diskuteret i den offentlige debat. Derfor kan ingen i dag sige, at problematikken ikke blev diskuteret. Den er blevet vurderet, og man har i regeringen skønnet, at det ikke var i strid med EF-reglerne. Det er et politisk skøn, og det foretager man naturligvis ud fra sin ærlige mening.

På samme måde måtte de folketingsmedlemmer, der stemte for loven, skønne og vurdere, hvad de mente om sagen, og i dag må de leve op til ansvaret – selv om det ikke er så rart.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Peter Brixtofte glemte eller undlod at svare på to meget præcise spørgsmål. Det første gjaldt pressemeddelelsen fra Venstres Pressetjeneste udsendt den 9. april 1992, hvoraf det fremgår, at Folketinget skal hjælpe regeringen med at få juraen på plads. Jeg skal gentage

spørgsmålet til hr. Peter Brixtofte: Er det Venstres opfattelse, at Folketinget skal komme rendende efter regeringen og bringe juraen på plads, når regeringen har kvajet sig rundt omkring? Er det ikke snarere meningen, at regeringen skal overholde juraen, frem for at Folketinget efterfølgende skal bringe juraen på plads, når regeringen har kvajet sig? Det var det første spørgsmål til hr. Peter Brixtofte.

Det andet spørgsmål var, om dansk politik skal udvikle sig til en slags chancerytteri, hvor befolkningen skal være vidne til, at Folketinget vedtager forskellige ting og bare håber på, at det går godt, som det fremgår af den nævnte pressemeddelelse fra Venstres Pressetjeneste af 9. april 1992. Nu må vi have et svar fra Venstres ordfører: Er det den politiske holdning, der ligger bag også hr. Peter Brixtoftes tale i dag?

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Efter hr. Peter Brixtoftes sidste indlæg er jeg nødt til at spørge hr. Peter Brixtofte, hvordan vi af det materiale, som vi modtog i Folketingets Skatteudvalg, kan se, at regeringen har været inde i nogle skøn. Hvordan kan vi se, hvilke overvejelser regeringen har gjort sig, og hvilke advarsler regeringen har modtaget? Det fremgår, så vidt jeg kan se, ikke af det materiale, vi har fået.

Harvede vi fået en ærlig juridisk gennemgang af problemerne og en konklusion af, hvad regeringen på det grundlag skønnede, så havde det været en anden sag, men vi fik et fuldstændigt klart svar fra regeringen, der lød: »Resultatet af disse overvejelser har været, at regeringen ikke har betænkeligheder ved det fremsatte forslag.«

(Kort bemærkning).

Jens Thoft (SF):

I forlængelse af det sidste spørgsmål må jeg spørge hr. Peter Brixtofte, om det ikke havde været rimeligt, at Folketinget var blevet orienteret om de problemer, der var, i stedet for at regeringen svarede, at resultatet havde været, at der ikke var betænkeligheder.

Jeg synes, dette her ikke alene er udtryk for, at regeringen har taget en chance, men også udtryk for, at regeringen har været bedraget af

[Jens Thoft]

sig selv, været bedraget af den debat, der foregik forud for loven om arbejdsmarkedsbidrag i forbindelse med EF-pakken i 1986. Der blev sagt, at vi selv tilrettelægger skatter og afgifter, det kan ingen røre ved, det ville i givet fald kræve enstemmighed. Det er ret beset fantastisk, at der er folketingsmedlemmer, som går rundt og siger, at grundloven står over EF-retten, når vi nu må konstatere, at Folketinget – ved tre behandlinger i fuld overensstemmelse med grundloven og med åbenhed i udvalget, hvor folk har kunnet komme og klage over den lovgivning, vi var i gang med – har vedtaget en lov, som nu er tilsidesat af et direktiv vedtaget nede i Bruxelles bag nedrullede gardiner, hvor vi ikke har haft så meget som skygge af indflydelse. Det er ret beset fabelagtigt.

(Kort bemærkning).

Ole Donner (FP):

Hr. Peter Brixtofte sagde her fra talerstolen, at Venstre ville rette sig efter den dom, der var faldet. Mit klare spørgsmål til hr. Peter Brixtofte er så: Vil man tilbagebetale de ulovligt opkrævede beløb, eller vil man ikke tilbagebetale dem?

Jeg ser, hr. Peter Brixtofte markerer, at han ikke ønsker at komme på talerstolen, og så er det jo lidt svært at få en debat med regeringspartiet. Hr. Kim Behnke har også stillet et par klare spørgsmål, men jeg synes i hvert fald, hr. Peter Brixtofte bør svare på, hvordan man vil efterleve den dom, som man står her og siger at man vil efterleve. Mit spørgsmål er altså: Vil man så betale pengene tilbage, ja eller nej?

Gade (SF):

Det er en alvorlig sag, vi i dag behandler, for det første fordi den handler om regeringens evne til troværdigt at vurdere EF-spørgsmål. Det er jo ikke mindst vigtigt nu, hvor vi også diskuterer EF-Union, og vi må konstatere, at regeringen får laveste dumpekarakter; man kan ikke have tillid til regeringens evne til at vurdere EF-spørgsmål.

For det andet handler det om mange penge, 55 mia. kr., og statskassen har allerede mistet 4 mia. kr. Tallene viser dimensionerne i den skandale, vi står med. Derfor skal jeg også på SF's vegne straks tilkendegive, at SF ikke vil acceptere, at det bliver almindelige mennesker, der kommer til at betale for regeringens fejl-

slagne politik, fordi pengene fosser ud af statskassen. SF er naturligvis villig til at sikre, at de penge, staten kommer til at mangle, bliver hentet hjem igen, ikke fra den almindelige skatteyder, men fra den del af erhvervslivet, der scorer gevinster på grund af det opståede kaos.

Ansvar for ambikaoset ligger alene hos regeringen. De forsøg, som regeringen gør på at redde situationen, virker ganske uforberedte. Når vi nu alle ved, at regeringen var advaret af EF-Kommissionen nogle få måneder efter, at ambien blev vedtaget, reelt kun 29 dage efter selve lovens ikrafttræden 1. januar 1988, er det uforståeligt, at der tilsyneladende ikke engang har ligget en beredskabsplan, hvis Danmark skulle blive dømt.

Ens undren stiger og stiger, jo mere man studerer tidsforløbet med åbningsskrivelse fra EF-Kommissionen den 22. maj 1989 og senere Kommissionens sagsanlæg mod Danmark den 17. september 1991. Uduelighed må vel være det nærmeste, man kan komme en karakteristisk af indsatsen, og det kan jo være alvorligt nok, når så mange penge er på spil.

Statsministerens redegørelse lagde vægt på, at beslutningen var økonomisk vigtig, regeringen mener, den handlede ansvarligt, og så var der vistnok noget med, at orienteringen måske kunne have været lidt bedre. Sådan forstod jeg statsministerens redegørelse; det er jo en elendig baggrund at debattere på.

Det rigtig alvorlige i denne sag – i hvert fald for SF – handler om noget helt andet, nemlig om tilliden til det parlamentariske system, om man kan stole på de svar, en minister giver i Folketinget, om det er acceptabelt at fikle og undlade at give de relevante oplysninger, om den moral, der er ved at brede sig – går den, så går den – skal have lov til at vinde i Folketinget, eller om Folketinget nu tager sig sammen og får standset den råd og svamp, der i de senere år har bredt sig herinde. Det handler kort sagt om ministeransvarlighedslovens § 5, der fastlægger ansvar for en minister, der vildleder Folketinget eller fortier oplysninger af væsentlig betydning for Folketingets behandling af en sag.

Tre citater er afslørende for skatteministeren og regeringen. Det første er fra svaret til Folketingets Skatteudvalg, som vi har refereret nogle gange, hvor ministeren siger, at regeringen nøje har overvejet, hvorvidt omlægningen skulle

[Gade]

være i strid med EF-Traktatens bestemmelser. Resultatet af disse overvejelser har været, at regeringen ikke har betænkeligheder ved det fremsatte lovforslag.

Hr. Peter Brixtofte siger nu, at det var et skøn, der lå bag; men så kræver ministeransvarlighedsloven jo, at regeringen delagtiggør Folketinget i de overvejelser, der ligger før konklusionen. Det er jo dér, den er gal. Men Folketinget fik ren beroligelse, »her er fred og ingen fare«, ingen advarselsslamper blev tændt.

I dag siger statsministeren, at regeringen vidste, at der var muligheder for kritik fra EF-Kommissionen, men hvorfor i alverden fik Folketinget ikke det at vide? Det er et citat fra statsministerens tale, så vi forventer at få svar på det.

Det andet citat ligger forud og er en direkte advarsel om, at konstruktionen ikke er holdbar. Det findes i et embedsmandsnotat fra den 15. oktober 1987, der sendes blandt andet til statsministeren. Heri hedder det:

»Hvis EF-Kommissionen som venteligt interesserer sig for den nye afgift, må det på baggrund af de ovenfor anførte EF-retlige synspunkter betragtes som tvivlsomt, om afgiften vil blive godkendt af EF.«

I det samme notat hedder det senere:

»En mulig argumentation kan etableres på det standpunkt, at den nye afgift ikke har karakter af en omsætningsafgift.«

En mulig argumentation – og senere føjes der til:

»Det er ingenlunde givet, at dette synspunkt vil kunne føres igennem.«

Det er den viden, statsministeren og skatteministeren har, inden man skriver det, jeg nu vil citere med mit sidste citat, og som arbejdsministeren fremlægger i sit notat. Her skriver den arbejdsgruppe, på hvis vegne arbejdsministeren udsender notatet:

»Det er arbejdsgruppens vurdering, at den nye afgift uden at være en omsætningsafgift er en fiskal afgift, som efter EF's bestemmelser kan pålægges ved indenlandsk anvendelse uanset varens oprindelse.«

Ikke mere, ingen problemer.

Og så er vi tilbage ved spørgsmålet om fortielser, fortielser, der er så graverende, at der for mig ikke er tvivl om, at det er ren vildledning af Folketinget. Embedsmændene gjorde deres pligt; ansvaret ligger hos skatteministeren og

måske hos andre ministre. I hvert fald ved vi, at statsministeren fik alle disse notater. Vi ved, at den daværende arbejdsminister, den nuværende finansminister, udsendte notater, som omhyggeligt delte EF-kritikken op i fortrolige notitser, som ikke blev sendt videre end til den snævre kreds. Det er dér, den er gal. Det er dér, fortielsen ligger, og det kan vi i dag læse i de papirer, som Folketinget har fået.

Jeg skal spørge statsministeren: Hvorfor mente statsministeren ikke, at Folketinget skulle informeres?

Og skatteministeren: Hvordan vil skatteministeren forsvare det svar, skatteministeren gav Folketinget? Der var foretaget et skøn, har vi fået at vide af Venstres ordfører. Hvorfor skulle Folketinget ikke involveres i dette skøn, og hvorfor skulle Folketinget, når Folketinget spørger om de EF-retlige konsekvenser, ikke have at vide, at der var enormt store bekymringer i embedsmandsapparatet?

Og udenrigsministeren, som nu kommer ind i salen: Hvordan har udenrigsministeren det egentlig med, at udenrigsministerens embedsmænd i de afsluttende notater er stærkt kritiske over for det, der blev gennemført?

Jeg vil gerne sige til dem, der siger, at alle jo vidste, at der var EF-problemer, at det hjælper ikke denne diskussion. Det er da rigtigt, at alle diskuterede det. Det er rigtigt, at det blev diskuteret i aviser. Det er rigtigt, at det blev diskuteret også i SF's folketingsgruppe. Vi var ikke med, vi har ikke lod og del i dette her, men vi diskuterede også, om det virkelig kunne være rigtigt. Det kan være, vi var naive, at vi var tøssegode ved at tro på, at de svar, vi fik her i Folketinget, stod til troende, men vi troede, det var i orden, når regeringen sagde, at det var i orden, og at man havde tjekket det hos EF-Kommissionen. Men statsministeren har i dag fortalt det direkte modsatte. Regeringen vidste, at der var problemer med EF-Kommissionen, men regeringen informerede os ikke.

Vi har ikke brug for at studere flere notater. For os er der ikke tvivl om, at der er brug for en mistillidsdagsorden til skatteministeren i den nuværende situation. Der er fortiet væsentlige oplysninger, og dermed er Folketinget vildledt. Situationen kræver, at der vedtages en mistillidsdagsorden, og vi undrer os over, at der kan være tvivl om det her i Folketinget; men vi konstaterer, at det ikke kan lade sig gøre

[Gade]

re. Derfor stemmer vi for den dagsorden, som Socialdemokratiet har foreslået, med Socialdemokratiets stemmeforklaring og ikke det lusk – undskyld, det er måske ikke et parlamentarisk udtryk, men jeg kan ikke finde noget bedre – som hr. Peter Brixtofte anvendte som sin begrundelse.

Jeg vil afslutningsvis sige, at der er nogle, der taler, som om det er ligegyldigt, hvad der sker i dette hus, som om, at bare noget er sagt på lukkede møder eller har stået i Børsen eller sådan noget, så har man informeret. Men det parlamentariske system går i stykker – og det er ved at gå i stykker – når konsekvenserne ikke bliver draget, når ministre bliver taget i at overtræde ministeransvarlighedsloven.

Vi går til udvalgsarbejdet ud fra det synspunkt, at dette her ikke skal blive en syltekrukke, og vores konklusion kan kun blive udbygget af, at vi får endnu større indsigt også i, hvad der er sket i forhold til andre ministerier.

Ole Donner (FP):

Det er en meget kedelig og alvorlig sag, vi behandler i dag. Vi synes, det er kedeligt, når en regering gambler og tager chancer vel vidende, at det, man beslutter, måske er forkert. Fremskridtpartiets ordfører advarede imod det, der skete, og der kom også mange andre advarsler, bl.a. fra Handelskammeret, men det er jo rigtigt, som det også er sagt, at man burde have kunnet sætte sin lid til de svar, der blev givet af skatteministeren.

Vi mener i Fremskridtspartiet, at det er alvorligt for det parlamentariske system, at man totalt bliver udelukket, som Fremskridtspartiet er blevet det her. Vi har ikke haft mulighed for at kende til nogen af de ting, som regeringen vidste, da den tog chancen vedrørende dette her. Det er klart, at forligspartierne – Socialdemokratiet og de tre små midterpartier – også må føle det lidt mærkeligt, at de har været med til at vedtage noget, som har vist sig at være i direkte strid med EF-lovgivningen.

Vi mener, at det, man har gjort her, medfører yderligere mistillid til Folketingets partier og til Folketinget som sådant. Når man tænker på de mange andre sager, der ligger, tamilsag, gebyrsag, aflytning af telefoner og andre overgreb imod borgerne, kan Fremskridtspartiet godt forstå, at befolkningen kan have svært ved at have tillid til Folketinget og til partierne.

Selve ambisagen, som nu skal hastes igennem Skatteudvalget, finder vi også meget betænkelig. Der er stillet over 100 spørgsmål, en halv snes stykker er besvaret, og man taler allerede nu om, hvilken dag man skal afgive betænkning. Vi har spurgt, om vi nu kan være sikre på, at det ikke vil være EF-stridigt; det har vi ikke rigtig kunnet få noget på endnu, men det kommer måske. Vi kan godt forstå, at man fra regeringens side gerne vil hindre, at der sker en modregning, men spørgsmålet er, om måden, man vil gøre det på, er lovstridig.

Vi mener altså, der er en lang række uafklarede spørgsmål, som vi skal have afklaret, inden vi kan afgive betænkning over ambiforslaget.

I øvrigt mener vi, det er uanstændigt, at virksomhederne nu skal gå tilbage i deres papirer for at finde ud af, hvor meget de har betalt i ambi, og skal kunne dokumentere, at de har lidt tab. Når Told- og Skattestyrelsen har alle disse oplysninger, burde Told- og Skattestyrelsen sende besked ud til virksomhederne, i hvert fald til dem, som under alle omstændigheder skal have deres penge tilbage; det burde komme fra Told- og Skattestyrelsen. Vi mener ikke, det er erhvervslivet, der har bevisbyrden; det burde være staten.

Statsministeren redegjorde for regeringens holdning til dette her og kom med en række argumenter om, at det havde givet større beskæftigelse, at betalingsbalancen var blevet bedre osv. Det har vi selvfølgelig stor forståelse for, men det kan nu engang ikke hjælpe at lave en ordning, der er ulovlig. Med hensyn til statsministerens bemærkning om, at man set i bakspejlet måske godt kunne have tænkt sig at have haft en højere grad af orientering, må vi sige, at uanset hvor meget man ser i bakspejlet, har Fremskridtspartiet overhovedet intet fået at vide om disse ting, før dommen blev afsagt.

Hr. Ole Espersen nævnte på et tidspunkt det problem, som også er beskrevet i det fremsatte lovforslag, at der vil forekomme en række retssager, og hr. Ole Espersen frygtede sammenbrud i retssystemet. Så må man da håbe, at Socialdemokratiet tager konsekvensen af det og stemmer imod lovforslaget, for vi er helt enige med hr. Ole Espersen i, at det vil være fuldstændig urimeligt med en række af retssager, medfølgende administration og ansættelse af yderligere jurister, kontorassistenter osv., og

[Ole Donner]

det vil især være urimeligt over for erhvervslivet, at man vil tvinge dem til sådan noget.

Med hensyn til det dagsordensforslag, der er fremsat af Socialdemokratiet, og som tilsyneladende får støtte fra samtlige partier i Folketinget, må vi sige fra Fremskridtspartiets side, at vi ikke kan stemme for det.

Hr. Gade nævnte spørgsmålet om, hvorvidt man burde have foreslået en mistillidsdagsorden til regeringen i dag. Hvis der var kommet en sådan mistillidsdagsorden, ville Fremskridtspartiet ikke have kunnet støtte den, for efter et valg – og det ville jo komme, hvis der blev udtrykt mistillid til regeringen – ville det efter al sandsynlighed være de samme ministre, der sad på de samme pladser, og det ville altså ikke løse noget problem. Det alene er en god grund til ikke at stemme for en mistillidsdagsorden.

I øvrigt ser Fremskridtspartiet hellere, at man lever op til dommen og får klaret sagen af og samtidig får undersøgt, hvem der har ansvaret for, at det er gået, som det er gået. Fremskridtspartiet vil gerne være med til at løse denne opgave, og derfor fremsætter vi vores eget dagsordensforslag. Vi mener, at de firmaer, hvor der ikke er tvivl, skal have deres penge tilbage. Der skal ske så ligelig og retfærdig en fordeling som overhovedet muligt. Derfor mener vi, at der burde optages forhandlinger med erhvervslivets parter og forbrugerne, for det er jo rigtigt, som det også er fremført her i dag, at en række firmaer har væltet ambien over på forbrugerne, og derfor burde forbrugerne have noget af den igen i form af skattelettelser.

Vi mener altså, at man skulle optage forhandlinger og så forsøge at få gennemført en lovgivning, sådan at man kan få stoppet den mulighed, der i øjeblikket er for, at folk selv kan modregne. Det forstår vi godt regeringen gerne vil, men man skulle efter vores opfattelse først optage forhandlinger for at finde en forligsmæssig løsning. Det måtte kunne lade sig gøre at finde en sådan løsning. Derfor vil jeg gerne på Fremskridtspartiets vegne fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget opfordrer regeringen til at optage forhandlinger med repræsentanter for erhvervsliv og forbrugere med det formål inden årets udgang at nå frem til en holdbar forligsmæssig løsning, der kan danne grundlag for en

juridisk og sagligt korrekt lovgivning om tilbagebetaling af den berettigede del af de ulovligt opkrævede arbejdsmarkedsbidrag.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 43).

Formanden:

Der er nu stillet følgende forslag om motive-ret dagsorden: (se ovenfor). Også dette dagsordensforslag indgår nu i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg har bedt om en kort bemærkning for at præcisere hr. Ole Donners citat af hr. Ole Espersen, hvor hr. Ole Donner sagde, at hr. Ole Espersen havde givet udtryk for betænkelighed i forhold til antallet af domstolssager. Det, hr. Ole Espersen gjorde, var, at hr. Ole Espersen citerede fra dommen, hvor den danske regerings repræsentant over for EF-Domstolen har fremført, og jeg citerer fra side 13 i dommen:

»Hvis blot en brøkdel af de 150.000-200.000 virksomheder, der betaler arbejdsmarkedsbidrag, som i øvrigt er blevet overvæltet på forbrugerne, skal have prøvet tilbagebetalingskrav, vil det medføre det danske domstolssystems sammenbrud.«

Så vi kan sige, at betænkelighederne var ikke hr. Ole Espersens, men jeg er sikker på, at hr. Ole Espersen på samme måde som jeg deler de bekymringer, regeringen har givet udtryk for her, hvis dommen fik det udfald, som den rent faktisk har fået.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg vil bare sige tak til hr. Ole Donner for Fremskridtspartiets illustration af, hvorfor vi havde den lange drøftelse i formiddags. Realiteten er altså, at Fremskridtspartiet ikke har ønsket handling i dag. Derfor brugte partiet talletiden til at tale imod Socialdemokratiet i stedet for imod regeringen i ambidebatten.

Jeg kan så forstå, at man har stillet forslag om en rigsretsundersøgelse. Det skal vi debattere senere i dag, men jeg kan forstå på hele tonen i Fremskridtspartiets argumentation imod en mistillidsdagsorden, at rigsretssagen

[Gade]

ønsker man heller ikke at få gennemført. Det må jo være meningen. Man ønsker ikke at genere regeringen. Så tak for illustrationen af, hvad der er det reelle motiv i al Fremskridts-partiets højtråbende snak i dag.

(Kort bemærkning).

Ole Donner (FP):

Jeg vil gerne sige til hr. Gade, at en mistillidserklæring til regeringen efter vores mening ikke ville være korrekt. Så skulle det være en mistillidserklæring til de seks partier, som har været med til at gennemføre dette her, som vi jo sammen med SF advarede kraftigt imod, fordi vi i hvert fald i Fremskridtspartiet var overbevist om, at det var ulovligt. Så hvis man skulle komme med en mistillidserklæring, ville det være både til regeringen, til Socialdemokratiet og til de tre midterpartier, og det ser jeg ikke rigtig nogen parlamentarisk mulighed for, så også af den grund ville vi ikke kunne stemme for en sådan mistillidserklæring.

Dernæst vil jeg gerne sige til hr. Stavad, at jeg gjorde i hvert fald ikke noget bevidst forsøg på at lave citatfusk. Det er rigtigt, som hr. Stavad siger, at det, hr. Ole Espersen refererede, var den omtalte dom, men det, jeg refererede til, var regeringens bemærkninger i lovforslaget, hvor man også udtrykker bekymring over en del retssager, og man skriver direkte, at det vil medføre, at der skal ansættes et antal jurister og andre personer.

Dér er det så, vi siger: Jamen det kunne man komme ud over ved, at man i stedet for at tvinge alle erhvervslivets parter ud i retssager fra regeringens side hjalp lidt til og i hvert fald tilbagebetalte i alle de tilfælde, hvor der ikke var tvivl. Så ville vi i hvert fald komme ud over de bekymringer, som jeg deler med Socialdemokratiet.

Arne Melchior (CD):

Først en principiel betragtning foranlediget af, at man fra forskellig side – både fra medlemmer af dette Ting, fra kommentatorer og ude i landet – har hørt sige i de senere måneder og halvår, at der er alt for mange undersøgelsesdomstole, kommissioner etc. Jeg mener ikke, den betragtning er holdbar, og jeg mener, at man bør se sagen fra en 180 grader anden vinkel.

Jeg skal erindre om, at Ludvig Holberg for 270 år siden lod Jeppe paa Bjerget sige denne replik: »Folk siger vel, at Jeppe drikker, men de siger ikke, hvorfor Jeppe drikker.« På samme måde må man have lov at spørge: Folk siger nok, at der er mange undersøgelser, men der er grund til at spørge, hvorfor er der mange undersøgelser? Hvilke af disse undersøgelser – og det gælder vist for alle, at de er sket med regeringens stemmer eller på dens egen foranledning og foranstaltning – hvilke af disse undersøgelser har været helt dumme at sætte i gang? Eller er der noget om, at der er sket et forfald, at man har begivet sig ud på uforsigtigheder, på slaphed og magtfuldkommenhed, således at der er sket en lang række fejl? Her gælder det 55 mia. kr. I andre sammenhænge gælder det 5 eller 500 eller 5.000 menneskeskæbner. Er der en glidning i gal retning af ansvarsplacering og af bevidst overholdelse af de love og regelsæt, som naturligvis binder os herinde i endnu højere grad, end de binder andre?

Man kan også spørge: Hvad fører det så til med de undersøgelser? Ugebrevet Mandag Morgen har for et par uger siden udtalt sig om, at de fører såmænd ikke til så meget. Må jeg minde om én, det var den om Vestbroens licitation. Her kom beretningen om undersøgelsen i juli i fjor. På en række punkter er denne beretning, denne undersøgelsesdomstol, fuldstændig nedgørende for en række dispositioner og personer. Hvad har det ført til? Har trafikministeren foretaget sig noget, har regeringen foretaget sig noget i den anledning over for nogen? Er det, fordi det var i juli måned, beretningen kom, at så gad man ikke beskæftige sig med den? Dertil vil jeg sige: Den går ikke, Granberg. Jeg må ikke bruge direkte tiltale, men der er ingen i regeringen, der hedder Granberg.

Jeg skal i øvrigt minde om, at Granberg – han er lidt yngre end Holberg – var den svenske ballonskipper Victor Granberg, der i 1857 fra Christiansborgs ridebane på ny forsøgte en ballonopstigning, og da det gik galt igen og ballonen hang fast intet andet sted end på taget over Christiansborg, råbte befolkningen: »Den går ikke, Granberg«. Og det vil jeg sige til regeringen i dag, at hvis man ikke vil ende med et gæstespil i baronens seng og få med krabasken, må der altså strammes op, så må administrationen tages mere alvorligt, end den

[Arne Melchior]

er blevet i en række sager, og så må de undersøgelseresultater, der kommer ud af undersøgelser, man selv har stemt for og selv har igangsat, tages alvorligt.

Det var mine alvorsord og min hilsen i dagens anledning til Granberg og Co.

I øvrigt vil jeg i ambisagen gerne gøre opmærksom på et par ting, som andre har strejket. I virkeligheden havde regeringen jo i lang tid en god sag. Kommissionen tilskrev regeringen den 29. januar 1988 og bad om hurtigt svar. Det fik Kommissionen, nemlig den 2. marts 1988, og så foretog Kommissionen sig ikke mere. Det tjener efter min mening EF og EF-Kommissionen til hæder, at den ikke foretog sig mere. Der gik 15 måneder, før der skete noget nyt, og det skete så bare, fordi der var et par danske firmaer, der havde anlagt retssag i Danmark; så kom den berømte åbningskrivelse i maj måned 1989. Regeringen havde på det tidspunkt en god sag. Den var blevet bedt om et hurtigt svar, fordi loven allerede var i kraft. Den svarede hurtigt, der kom ingen yderligere reaktion. Efter normal EF-Kommis-sionspraksis er det ensbetydende med indforståethed. At dommen så senere kommer til et andet resultat, er en anden ting.

Jeg skal opholde mig et øjeblik ved dommen. Jeg mener, det er en forkert dom – det har jeg vel lov at mene. Domme skal vi rette os efter, men jeg mener, det er en forkert dom. Og det ser jeg at statsministeren tilsyneladende ikke er helt uenig i. Men så vil jeg sige, at jeg mener ikke, regeringen har været godt repræsenteret af den eller de jurister, der har talt Danmarks sag over for Domstolen. Jeg vil gerne henvise til dommens § 22 på side 14, hvor der står, at Kommissionen havde advaret regeringen imod denne ordning, og på den baggrund ville man ikke give dommen frihed for tilbagevirkende kraft. Men dette er jo ikke rigtigt. I Kommissionens brev af 29. januar står der ingen advarsel. Der står, regeringen ved jo nok sådan og sådan og sådan, og så slutter det med, at før Kommissionen tager endelig stilling til sagen, udbeder den sig oplysninger af den og den art. Så får den de oplysninger, og så foretager Kommissionen sig fornuftigvis ikke mere.

Det er synd og skam, at der ikke er en appelinstans, for jeg ville gerne møde som Danmarks advokat og regeringens advokat over for

en appelinstans og få frikendt Danmark på dette område med hensyn til den tilbagevirkende kraft.

Jeg vil gerne gentage, hvad andre har været inde på, bl.a. hr. Peter Brixtofte, at »loven var nu int' så dårlig«. Det har vi også Det Fri Aktuets politiske kommentator Erik Meier Carl-sens ord for i TV-Avisen i går. Det er ikke, fordi han skal være mere sandhedsvidne end så mange andre, men det er altså en opfattelse, mange i dette land har, at loven var ganske fornuftig.

Jeg tror derfor, denne sag har to lag. Det ene er: Har man handlet rigtigt? Og dér mener jeg, at den opfattelse kan man i hvert fald godt have haft, at man handlede rigtigt. Den anden del, det andet lag er: Har man informeret rigtigt? Dér er jeg noget mere i tvivl, og det er en medvirkende årsag til, at vi kan stemme for Socialdemokratiets dagsorden, selv om den har et par skønhedspletter af fortolkningsmæssig art.

At man er tømt for argumenter i regeringen, fremgår bl.a. af, at man hænger sig fast i, at Handelskammeret gjorde den og den indven-ding. Javel, men hvilket svar fik Handelskam-meret fra regeringen? Nøjagtig det samme svar som Folketingets Skatteudvalg, nemlig: rege-ringen nærer ingen betænkeligheder. Må jeg sige til statsministeren: Havde det dog ikke været bedre – eller til skatteministeren kan jeg også vende det: Havde det ikke været bedre, hvis man havde svaret, at »trods en række be-tænkeligheder, som der er redegjort for dér og dér, vil regeringen anbefale lovens vedtagel-se«, eller »betænkelighederne vurderer vi ikke så tungtvejende, at de bør hindre lovens gen-nemførelse«?

Det havde da været meget bedre, og jeg forstår egentlig ikke, at det ikke indgik i statsmi-nisterens tale i dag, men måske kan han selv eller skatteministeren senere på dagen rette op på det. Man har lov at sige undskyld en gang imellem, der er jo ingen, der er fejlfri, og der er ingen, der forlanger af vor regering, at den skal operere fejlfrit. Det er klædeligt at sige und-skyld en gang imellem, og der er nok brug for at sige i denne sammenhæng, at der her er et uheldigt ordvalg, der har kunnet forlede politi-kerne, partierne til at bedømme sagen anderle-des, end de ellers ville have gjort. Jeg synes, at statsministeren kunne tjene sin sag og regerin-

[Arne Melchior]

gens sag meget ved at erkende dette, for inderst inde tror jeg nok, at han mener det alligevel.

Jeg kan så på ny oplyse, at CD kan stemme for Socialdemokratiets dagsorden, og skal om begrundelserne herfor henvise til de bemærkninger, jeg gjorde under udvekslingen af korte bemærkninger i formiddags. Det er helt klart, at alt skal for dagen, og CD vil på ingen måde unddrage sig et eventuelt medansvar, der måtte følge af, at regeringen på det pågældende tidspunkt også omfattede CD.

Må jeg så til sidst sige, at der ikke kan være tvivl om, at partierne i firkløverregeringen ikke ville narre EF. Det er jo fire EF-positive partier, der sad. Selvfølgelig har de været i god tro om, at dette kunne være foreneligt med EF's ønsker og interesser og regler, for ellers ville netop den regering selvfølgelig ikke have båret sig sådan ad.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Det er svært, når rollerne på en eller anden mærkværdig måde bliver byttet om. Men når man læser de fortrolige bilag fra embedsmændene, kan man altså ikke komme uden om, at man ikke bare får den mistanke, man bliver fuldstændig sikker på, at hele manøvren har handlet om at finde en metode til, hvordan man kunne komme uden om EF-reglerne. Der skal ikke læses ret mange linjer, hr. Arne Melchior, før man bliver fuldstændig sikker i sin sag.

Men det, jeg gik herop for, var for at kommentere hr. Arne Melchiors betragtninger om brevet af 29. januar 1988 fra Kommissionen. Hr. Arne Melchior siger, at i det bliver regeringen ikke advaret. Men det gør regeringen da. Kun 29 dage efter, at loven er trådt i kraft, skriver Kommissionen: »Som det formentlig er Dem bekendt, er det ifølge artikel 33 i det 6. momsdirektiv ikke længere muligt for medlemsstater at indføre afgifter, der har karakter af omsætningsafgifter. Endvidere indeholder traktaten på det fiskale område bestemmelser om ensartet beskatning af importerede og eksporterede varer.«

Det er da et advarselsflag, der er hejst. Der er da sagt til den danske regering, at der kan ske noget. Og det, der er kritisabelt, hr. Arne Melchior, er jo – foruden det, jeg har talt om i

mit indlæg – at Folketinget heller ikke får at vide, at Kommissionen har hejst advarselsflaget.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Jeg synes, vi hidtil har været enige om, at konklusioner af sagen drager vi først, når undersøgelserne er tilendebragt.

Hr. Arne Melchior siger, at det er klart, at når det drejer sig om en regering med fire EF-tilhængerpartier som basis, må der nødvendigvis være handlet i god tro; det vil undersøgelsen formentlig vise. Jeg er ret sikker på, at den samlede bestyrelse i A/S Storebæltsforbindelsen også er EF-tilhængere, men det fremgik da af hr. Arne Melchiors indlæg lidt før, at hr. Arne Melchior ikke var så sikker på, at den sag, selv om de er tilhængere alle sammen, nu også er helt korrekt behandlet.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Det, som hr. Gade læste op af Kommissionens brev af 29. januar, havde jeg faktisk citeret. Men det er ikke nogen særlig advarsel: »som det formentlig er Dem bekendt«. Der kunne lige så godt have stået »som De jo godt ved«, og selvfølgelig var det regeringen bekendt. Der er ikke nogen advarsel i at sige »som det formentlig er Dem bekendt, står der det og det«. Men hvad er så brevet konklusion? Hvorfor læste hr. Gade ikke den med? »Forinden der tages et endeligt standpunkt« – det er et citat af sidste afsnit i brevet – »vil Kommissionens tjenestegrene gerne sætte pris på at modtage de danske myndigheders vurdering af disse spørgsmål samt alle andre bemærkninger, de måtte finde relevante. I betragtning af, at den nye lov allerede er trådt i kraft, vil man sætte pris på at modtage et svar inden en måned.«

Det vil sige: Vi tager ikke stilling i øjeblikket; vi vil have nogle flere oplysninger. Så får man på en måned de oplysninger, og man har selv sagt, at det er en hastesag, og man reagerer ikke de næste 15 måneder. Det kan da ikke være, fordi man har syntes, det var pivgalt. Det tror jeg hr. Gade er enig med mig i.

Hr. Gade siger, at man bestræbte sig på at komme uden om loven. Næ, jeg læser de papi-

[Arne Melchior]

rer lidt anderledes. Jeg tror, embedsmændene gjorde sig umage for at komme inden for loven for at finde en fremgangsmåde, som ikke krænkede loven og reglerne. Det er helt, helt klart, at regeringen ikke har ønsket at pådrage sig EF's vrede, og hvis man havde vidst, at man ville det, havde man selvfølgelig ikke handlet på den måde, det må være helt oplagt.

Må jeg så sige til hr. Ole Espersen, at jeg har jo ikke sagt, at der ikke er sket fejl i denne sag. I Vestbrosagen ved vi at det er der. Nu tror jeg nok, uanset om man er EF-tilhænger eller ej, at det betyder mere for en regering, end det betyder for en bestyrelse. Men ingen tvivl om, at der også i denne sag kan være sket fejl. Så må man beklage de fejl og sørge for, at de ikke sker igen.

Niels Helveg Petersen (RV):

At ambisagen ikke har haft et tilfredsstillende forløb, er jo med stor tydelighed fremgået af dagens debat. Kernen i sagen er, som jeg ser det, at ambien var en ubetinget økonomisk succes og en lige så ubetinget juridisk fiasko. Det var en succes, fordi ambien jo faktisk hjalp dansk økonomi på et kritisk tidspunkt. Det betød en øjeblikkelig konkurrenceevneforbedring, som førte til større eksport. Vi har vundet markedsandele på eksportmarkederne, og vi har i perioden fået overskud på betalingsbalancen. Ambien har sin del af æren for, at dansk økonomi i perioden har vist bedre træk end før og har fået løst det ellers kroniske underskud på betalingsbalancen.

Jeg synes også, det hører med til diskussionen, men alt for ofte overses, at ambien jo ikke bare var en afgift, der blev indført, men at hele ordningen også hvilede på, at virksomhederne blev aflastet for nogle omkostninger, og at det var med til at give en bedre udvikling på beskæftigelsen, end vi ellers ville have fået.

Til gengæld kan det jo altså heller ikke bestrides, at ambien til sidst juridisk set var en fiasko. Dommen gik Danmark mere klart imod, end jeg havde forestillet mig, end jeg havde ventet, og jeg kan ikke i dommen – med referat til den diskussion, vi lige har hørt – se nogen henvisning til, at Domstolen har lagt vægt på, at den er gennemført af folk, der er tilhængere af EF. Det er et synspunkt, Domstolen helt har valgt at se bort fra, og det kan man måske så tillade sig at beklage.

Der er allerede draget konsekvenser af dommen. Det skete med indførelse af tillægsmomsen og ambiens endelige bortfald. Tilbage står, som jeg ser det, to principielle problemer. Det ene er at få gjort op med, om Folketinget er blevet informeret forsvarligt og ordentligt, og det vil Folketinget nu bede Udvalget for Forretningsordenen om at se på. Jeg synes, det er forkert at betegne det som noget, der ligner sylteri. Jeg vil sige, det ville være forhastet, hvis Folketinget i løbet af en forespørgselsdebat, i løbet af nogle timer drog en endelig konklusion. Det er ikke en ordentlig arbejdsform at drage konklusioner af en sag, der er nok så kompliceret, i løbet af nogle hektiske timer under en forespørgselsdebat. Der skal være en ordentlig arbejdsform. Der skal være mulighed for, at Folketingets medlemmer kan sætte sig til ordentligt at gå materialet igennem og så drage en konklusion på det grundlag.

Jeg forstod, at hr. Gade egentlig var klar til at drage en konklusion i dag. Han havde truffet sin beslutning. Men det glædede mig alligevel, at hr. Gade var så besindig, at han dog ville stemme for, at der blev en mulighed for at gå materialet igennem i Udvalget for Forretningsordenen.

Til hele spørgsmålet om informering af Folketinget hører at prøve på at sætte sig ind i omstændighederne, der forelå dengang. En af de sjældne omstændigheder ved sagen her var jo, at der var sikret et meget stort flertal på forhånd for denne omlægning af afgifter og indførelse af ambien. Men – kan man jo sige på en vis sær måde – netop når der er stort flertal, er det på sin vis så meget des vigtigere, at man informerer rigtigt. Den politiske hensigtsmæssighed kunne det være lige meget med, for der var sikret flertal, men vores system forudsætter nu engang under alle forhold og ikke mindst, når et stort flertal på forhånd har besluttet sig, at Folketing og offentlighed orienteres ordentligt.

Der kan i visse EF-sager selvfølgelig være et stort problem med at informere i forhold til offentligheden, for ved informering, kan man sige, kunne man forestille sig, at Danmark spillede sig kort af hænde i forhold til EF-Domstolen og senere behandling af sagen. Derfor kan der i sådanne sager være et behov for, at Folketinget modtager fortrolig information fra regeringen. Og set i bakspejlet havde det jo

[Niels Helveg Petersen]

nok været det klogeste dengang, at Folketingets udvalg fra regeringen havde modtaget en helt fortrolig orientering om, hvad der var af EF-retlige problemer, og hvilken risiko man til sidst kunne løbe, hvis man vedtog det. Det havde efter min mening været det rigtige; og jeg vil gerne nævne den mulighed for en fortrolig orientering, som jeg synes er relevant, netop når det drejer sig om sager, der kan føre til sagsanlæg på et senere tidspunkt.

Det andet principielle problem, vi står over for, er så, at sagen afslører et mærkværdigt hul i Markedsudvalgets procedurer. Det er egentlig ejendommeligt, at vi ikke på et tidligere tidspunkt har været opmærksom på, at Markedsudvalget løbende bør orienteres, når der tages retslige skridt fra EF-Kommissionens side. Der er masser af åbningsskrivelser, en del i hvert fald, der jo aldrig fører til anlæggelse af retssager. Men det er nok rigtigt, at Markedsudvalget giver sig til virkelig at undersøge, hvorledes vi på den mest praktiske måde kan få sikret, at Markedsudvalget og dermed Folketinget bliver orienteret, når der tages retslige skridt af den ene eller den anden art.

Jeg forestiller mig ikke, at denne opgave kan løses bare ved, at Markedsudvalget får tilsendt en lille notits, hver gang det sker. Jeg tror, det vil være klogere, at man prøver at samle sammen for et halvt eller et helt år ad gangen, hvilke retslige skridt der er taget, og så sikre, at Markedsudvalget får en samlet diskussion, samlede overvejelser om verserende sager. En sådan procedure tror jeg vil være den, der bedst er egnet til det, som vi er ude efter her, nemlig at sikre, at dette Ting bliver holdt forsvareligt orienteret om udviklingen i retssager mod Danmark.

Jeg skal slutte med på Det Radikale Venstres vegne at sige, at vi kan stemme for den af Socialdemokratiet foreslåede dagsorden. Vi finder, at det er den bedste, den rigtigste, den ordentligste udgang på denne debat, at arbejdet nu fortsætter i Udvalget for Forretningsordenen og i Markedsudvalget, hvor de sager, vi har nævnt her, hører hjemme.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg går ud fra, at korte bemærkninger ikke kun behøver at være kritiske eller polemiske – det står der i hvert fald ikke noget om i forret-

ningsordenen – og derfor vil jeg have lov til at gøre en undtagelse fra sådan en praktisk regel og gratulere hr. Niels Helveg Petersen med den tale, som han her har holdt. Jeg synes, det var godt gjort efter tre timers debat at komme med nogle nye, meget velovervejede og meget besindige bemærkninger, som jeg synes har været med til at højne debatten. Det var det, jeg gik herop for.

Jeg vil gerne benytte en sætning til at kommentere det sidste, hr. Niels Helveg Petersen sagde, nemlig at orientering til Markedsudvalget ikke nødvendigvis behøver at være løbende, men kunne være summarisk; hr. Niels Helveg Petersen nævnte selv måske en gang om året. Der ligger vel en vis risiko for, at ved en løbende rapportering af sager, når de opstår, vil Markedsudvalget komme til at pådrage sig et medansvar, og det vil så kræve en meget grundig sagsbehandling, hvis man vil undgå det. Det vil tage en enorm masse tid og måske i nogen grad være ansvarsforflygtigende. Derfor var jeg glad for, at hr. Niels Helveg Petersen gav sin tanke denne drejning.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg var glad for hr. Niels Helveg Petersens betragtninger om, at selv om der er et stort flertal, giver det ingen ret til ikke at informere det samlede Folketing – det var jo grundtanken i hr. Niels Helveg Petersens indlæg her. Det er en tanke, jeg er helt enig i, men det er altså også lige præcis den tanke, som er det store kritiske spørgsmål, der må stilles i Udvalget for Forretningsordenen, nemlig at en minister har en forpligtelse over for Folketinget og ikke bare over for eventuelle forligspartier, og hvad der er sagt på tilfældige møder.

Jeg vil gerne til det, hr. Niels Helveg Petersen sagde, føje, at det er endnu vigtigere, at vi får orden på dette her, når man har læst statsrevisorbemærkningerne om beretningen om landbrugsfondene igennem, for her skriver rigsrevisoren til os, at de to kommissionsdomstolsudtalelser, hvoraf den ene er om landbrugsfondene, har forudsat, at ministre og embedsmænd ikke pålægges ansvar, hvis Folketingets udvalg ikke søger uklare forhold afklaret. Det er faktisk på høje tid, at vi får spille-reglerne helt på det rene i dette hus, for hvis vi ikke får det, ender det med, at det er os, der

[Gade]

ikke fik spurgt helt præcist, der er blevet sorteret, og så kan man sige, at bevisbyrden er vendt fuldkommen om.

Derfor retter jeg en appel efter hr. Niels Helveg Petersens efter min mening kloge indlæg, som satte fokus på et helt væsentligt problem, til Folketinget om at indsætte ministeransvarlighedsloven med den vægt, som den burde have haft hele tiden.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg vil gerne begynde med at takke ordførerne og de mange andre deltagere i debatten i dag for den iver og grundighed, hvormed de hver på sin vis har bidraget til, at sagen er blevet belyst, som den kan belyses i dag med den viden, vi nu besidder, og jo navnlig med det triste udgangspunkt, at det sluttede med, at Danmark tabte sagen for EF-Domstolen.

Jeg har selv for nylig repeteret det mundtlige procesindlæg, som fra dansk side blev afgivet for ikke så mange uger siden, og da jeg sad og læste det, sagde jeg til mig selv – det vil jeg ikke holde skjult for Folketinget i dag: Ih, hvor står vi stærkt, hvor er det et godt indlæg, hvor er der fremragende og overbevisende argumenter i det! Det syntes jeg dengang, og det synes jeg stadig, men dommen er jo altså en kendsgerning, og den må vi tage til efterretning, og vi må drage de konsekvenser, dommen naturligt giver os anledning til.

Naturligvis vil jeg da gerne i dag beklage over for Folketinget, at vi tabte sagen. Det er selvfølgelig trist, men livet er ikke altid så let, at man med sikkerhed kan tilrettelægge tingene, så det kan undgås.

I dag er det naturligt at spørge – og det kan vi da diskutere – hvor let eller hvor svært det mon var i 1987 at vurdere forholdet mellem den nye danske ambilovgivning og 6. momsdirektiv. Der var andre områder inden for EF-retten, hvor tingene forekom ganske glasklare nemlig for så vidt angår forholdet mellem import og eksport. Her var der neutralitet.

Men så usikker som fortolkningen af artikel 33 forekom, og på det grundlag, at der egentlig kun forelå en enkelt dom – og den var for resten ikke så tosset set i relation til den danske ambilovgivning – er det klart, at det ikke var helt let.

Man kan også altid diskutere, hvornår tiden var inde, hvor det var naturligt, rigtigt eller

nødvendigt at overveje at omlægge ambien til den ekstramoms, som nu er en kendsgerning, altså hvornår regeringen rigtigst burde foreslå det.

Jeg synes, man må tillægge det betydelig vægt i hele denne sag, at regeringen skrev til EF-Kommissionen allerede den 19. november 1987, som flere ordførere har fremhævet. Det gjorde vi meget åbent og, synes jeg, meget loyalt. I dette brev fremhævede regeringen, at »den seneste overenskomstfornyelse på arbejdsmarkedet har udløst løn- og omkostningsstigninger, som vil forøge balanceproblemerne i dansk økonomi, og det vil vi søge at imødegå på følgende måde . . .« Og så kommer der i dette brev en præcis skildring af, hvad den nye ordning går ud på, nemlig at virksomhedernes omkostninger lettes ved en nedsættelse af de fleste arbejdsgiverbidrag, og det mener vi er i overensstemmelse med Kommissionens anbefalinger i årsrapporten, siger vi, og så fortæller vi, at regeringen er indstillet på, at der indføres et nyt bidrag, som udgør 2½ pct. af momsgrundlaget for de virksomheder, der i dag er momsregistreret, eller som på tilsvarende måde leverer varer og tjenesteydelser. Vi fremhæver, at dette bidrag efter vores mening ikke vil påvirke konkurrenceforholdet mellem erhvervene osv., og så siger vi senere i brevet, at grunden til, at vi henvender os til Kommissionen allerede nu, er, at vi finder det i bedste overensstemmelse med vort forhold til EF, at der hurtigt gives en fyldestgørende fremstilling af økonomisk-politiske initiativer, der omhandler områder af denne art. Vi slutter med at sige, at det er regeringens opfattelse, at det nye bidrag i praksis vil have karakter af en forbrugsafgift, men at bidraget ikke strider mod momsdirektiverne. Og så vedlægger vi et eksemplar af lovudkastet.

Jeg mener, jeg har lov til at fremhæve, at vi bærer os ganske åbent ad i forhold til EF-Kommissionen. Vi får så et svarbrev, det har også været omtalt under debatten her i dag, og jeg skal blot fremhæve fra det, at Kommissionen skriver, at ambien på nogle punkter ligner moms, men på andre punkter ikke ligner moms – det var også vores opfattelse – og så henleder man opmærksomheden på artikel 33, som vi alle kendte. Men Kommissionen skriver ikke i sit brev, at ambien er i strid med artikel 33.

[Statsministeren]

Her må man også fremhæve, at Kommissionen heller ikke havde haft så lang tid til at vurdere dette, og de fortsatte deres vurderinger, og de bad om yderligere oplysninger, og dem gav vi. Regeringen svarede udførligt på Kommissionens spørgsmål siden hen, og Kommissionens embedsmænd har stillet mange spørgsmål til danske embedsmænd om det ene og det andet og det tredje. Men jeg mener, det er nok så afgørende, at Kommissionen først vender tilbage til regeringen med en virkelig færdig vurdering i åbningsskrivelsen den 22. maj 1989. Der går altså – som også flere har fremhævet under debatten her i dag – ca. 15 måneder, inden Kommissionen reagerer, efter at de fyldestgørende danske oplysninger er givet til Kommissionen. Det beklager jeg på ingen måde, jeg nævner det blot som en kendsgerning med hensyn til tidsforløbet.

Kommissionen – sådan må jeg vurdere det – har ligesom den danske regering været meget i tvivl om, hvordan disse ting burde vurderes.

Kommissionen svarede i øvrigt også i denne periode et par gange på spørgsmål i Europa-Parlamentet. Ét svar blev afgivet af Lord Cockfield i september 1988, hvori han siger, at sagen er ved at blive undersøgt på grundlag af de oplysninger, Kommissionen har modtaget fra den danske regering. Det siger han altså så sent som i september 1988. Det andet svar er også fra september 1988 af samme kommissær, og deri siges: »Da den danske afgift gælder for såvel indenlandske varer som eksportvarer, er den således principielt ikke diskriminatorisk.« Det var jo en rar og tydelig besked at få afgivet her i Europa-Parlamentet, og han siger i fortsættelsen, at Kommissionen for øjeblikket er ved at undersøge spørgsmålet om foreneligheden med momsreglerne.

Derfor synes jeg også, det var rigtigt, at regeringen ikke fik den tanke, da vi modtog åbningsskrivelsen, at nu skulle vi bede Folketinget hjælpe med at omlægge ambien til en ekstramoms. Det ville have været alt for præmatert.

Det sker jo, som jeg også nævnte i min indledning i formiddags, ofte, at Kommissionen indleder en sag, men senere stopper den, når den får yderligere oplysninger fra medlemsstaten eller af andre grunde, og – som jeg også har været inde på i formiddags – det forhold, at Kommissionen mener, at en lovgivning måtte

være i strid med EF-reglerne, betyder jo ikke nødvendigvis, at EF-Domstolen vil nå til det samme resultat.

Vi følte ikke, da vi fik åbningsskrivelsen, at der, sådan som vor praksis er herhjemme, var et behov for at orientere Folketingets Markedsudvalg. Det skete på et lidt senere tidspunkt, nemlig i december 1989, og jeg tror, de fleste vil huske, at man på den tid diskuterede i EF-Rådet, om der burde fastsættes rammer for medlemsstaternes moms-satser. Det kneb dengang med at etablere enighed derom, og så aftalte man under det franske formandskab, at man i det mindste indtil videre skulle etablere en standstill-aftale, altså en aftale om, at man ikke vil sætte satserne op. Det var vist ganske fornuftigt, og det blev faktisk vedtaget i Rådet, men med én ganske interessant undtagelse for Danmarks vedkommende, nemlig at moms i Danmark ville kunne sættes op, hvis det skete – og nu kommer det interessante – som en omlægning af ambien til moms. En orientering herom gav regeringen da helt naturligt i Markedsudvalget herhjemme i december 1989, og det skete netop med den begrundelse, at man jo kunne forestille sig, at det ikke gik så godt med retssagen, som vi troede, og som vi ønskede os, og så havde vi altså reserveret os den reserveløsning, at vi – med fuld accept fra EF-siden kunne erstatte ambien med en momsforhøjelse, hvilket så også til sidst skete.

Jeg nævner disse forhold, fordi sagen jo er endt på en måde, der er utilfredsstillende – det var trist, at vi tabte – og, som jeg også sagde i formiddags, regeringen har givet ikke haft en særlig heldig hånd med juraen i denne sag.

Til sidst vil jeg gerne gøre opmærksom på, at man ikke må tro, det er således, at Danmark og den danske regering hører til de alvorlige syndere, hvad angår traktatkrænkelsessager. De oplysninger, som er til rådighed om Domstolens virksomhed, viser, at Danmark bestemt kan være sin rolle bekendt, f.eks. blev der i året 1989 udtaget én og kun én stævning mod den danske regering. Et andet medlemsland blandt de nordlige – ingen nævnt, ingen glemt – var ude for 10 stævninger. Et andet medlemsland blandt de sydlige – ingen nævnt, ingen glemt – blev stævnet 35 gange. For 1990 tegner sig nogenlunde det samme billede: 3 sager rejst mod Danmark, hvor rekorden det år for et andet land var 24 sager.

[Statsministeren]

Det er forholdsvis usædvanligt, at der indledes sager mod Danmark for brud på Traktaten, og det synes jeg vi skal være godt tilfredse med, men det er ikke til at undgå, selv om man søger at være omhyggelig, at der i en fase, hvor EF-retten og domspraksis udvikler sig, er en risiko for forskellig bedømmelse.

Vi skal naturligvis gøre, hvad vi kan for at undgå det – det er enhver regerings opgave, men vi skal heller ikke føle, at Danmark her er i en ubehagelig position. Det er vi ingenlunde; vi må karakteriseres som et af de lande, der i almindelighed optræder i bedste overensstemmelse med EF-forpligtelserne, og sådan skal det også helst være.

Nu vil der blive vedtaget en dagsorden, som regeringspartierne også kan stemme for, og den fører til en nærmere undersøgelse i Udvalget for Forretningsordenen og til en overvejelse om mulige nye procedurer og regler derfor i Markedsudvalget. Det synes regeringen er ganske fornuftigt og nødvendigt på den givne baggrund. Lad os håbe, det kan føre til et klogt og godt resultat; det må tiden vise.

Regeringen stemmer altså for flertalsdagsordenen, og jeg går ud fra, den bliver vedtaget med overvældende flertal her i salen, og det synes jeg er ganske naturligt.

Ole Espersen (S):

Jeg synes måske ikke, statsministeren har været så konkret i besvarelsen, men man kan jo også henvise til, at der nu kommer en undersøgelse; i hvert fald har skatteministeren været meget ukonkret – det kan man roligt sige – i forløbet her i salen.

Jeg vil gerne stille et par spørgsmål nu, inden vi slutter debatten her i dag, til skatteministeren om et øjeblik, men først synes jeg, det er nødvendigt at konstatere, også i relation til statsministerens indlæg, at det jo ikke er sagsforløbet afslutning, vi alene karakteriserer som utilfredsstillende. Det er sagsforløbet, det er regeringens håndtering af sagen, der karakteriseres som utilfredsstillende.

Det er da klart, at enhver synes, det er utilfredsstillende at tabe en dom – det behøver man ikke konstatere ved en afstemning her i Folketinget. Men dommen er naturligvis med i hele sagsforløbet som værende utilfredsstillende.

Dernæst synes jeg ikke, det er så afgørende, om Danmark er en større eller mindre synder end andre lande, når det drejer sig om at følge reglerne. Denne sag drejer sig jo i høj grad om, hvorvidt Folketinget er blevet orienteret korrekt, og jeg har ikke mulighed for – det ved jeg ikke om statsministeren har – at vurdere, om de andre lande informerer deres parlamenter på samme måde, som vi har oplevet det her.

Jeg vil også gerne sige, at der, som det er fremgået af debatten, har været tale om en pæn og saglig afvejning af juridiske argumenter på den ene og på den anden måde, og at der er sket det, der jo kan ske, hvis afvejningen er pæn og fornuftig, nemlig at man selvfølgelig kan tage fejl. Men det er jo ikke alene det, der har været tale om her, man har ikke blot afvejet, man har også – og det fremgår af de dokumenter, vi har fået – lagt planer for, hvordan man skal sørge for, at Kommissionen ikke får den viden om ambien, som man fra regeringens side ønskede Kommissionen ikke skulle få.

Så er det jo ikke længere en pæn afvejning; så er man inde på – synes jeg godt man kan sige – noget af en syndefuld sti, når det er det, man bevæger sig i. Det gør det selvfølgelig uheldigt, at vi så står med nogle dokumenter, der viser, at den danske regering har været i gang med noget sådant. Men det er jo desværre blevet nødvendiggjort af det sagsforløb, som Folketinget om lidt kritiserer.

Det, jeg har været noget overrasket over, og som vi måske godt kunne have forventet at få en lidt mere udførlig eller blot en lille orientering om i dag, er den udvikling, som skatteministeren har været igennem, for jeg har forstået på tidligere udtalelser fra skatteministeren, at han oprindeligt var meget betænkelig ved ambien, men at ministerens betænkeligheder efterhånden svandt i kraft af de råd, der blev givet. Det er ikke muligt for os på basis af de mange dokumenter, vi har, at se, hvad det er, der skulle kunne have fået skatteministerens betænkeligheder til at forsvinde. Jeg ved ikke om det er muligt at sige i dag; ellers må vi selvfølgelig interessere os for det i udvalget.

Om vi så skal ønske flere papirer, afhænger selvfølgelig af, hvor skatteministeren mener at have fået belæg for ikke længere at have betænkeligheder. Jeg ved ikke, om regeringen allerede nu har en holdning til, om dette nød-

[Ole Espersen]

vendiggør, at yderligere og måske interne papirer udleveres.

Dernæst vil jeg gerne gøre opmærksom på et par spørgsmål, som udvalget naturligvis også vil interessere sig for. Det er det ene citat, der har spillet en stor rolle i dag, og som vedrører spørgsmålet om regeringens betæneligheder eller mangel på betæneligheder i forbindelsen med fremsættelsen af forslaget om ambien. Det er en interessant udtalelse, for det, regeringen svarede Skatteudvalget, var følgende:

»Forud for fremsættelsen af lovforslagene vedrørende omlægning af arbejdsgiverbidragene har regeringen nøje overvejet, hvorvidt omlægningen skulle være i strid med EF-Traktatens bestemmelser.

Resultatet af disse overvejelser har været, at regeringen ikke har betæneligheder ved de fremsatte lovforslag.«

Der står jo i virkeligheden ikke, at regeringen ikke har betæneligheder ved, om det hele er i strid med EF-retten, men der står, at man ikke er betænkelig ved lovforslagene. Det kan måske skyldes, at man har sagt til sig selv, sådan som vi fik indtryk af i dag, især måske fra den konservative ordførers side, at de selvfølgelig godt – måske meget vel – kan være i strid med EF-retten, men vi tager chancen og ser, hvor længe det går.

Hvis det er det, der ligger i udtalelsen, er det måske ikke mangelfuld orientering, men i hvert fald noget, der i høj grad kan vildlede, fordi man får indtryk af, at det, der siges dér, er, at der ikke er betæneligheder i forhold til EF-retten.

I virkeligheden kunne man sige det samme om statsministerens udtalelse i forbindelse med trepartsforhandlingerne, hvor man rejser spørgsmålet, og hvor man siger, det er vigtigt for regeringen, at tingene er i orden i forhold til EF. Og så tror man, når man læser det, at regeringen vel er på det rene med, at sagerne er i orden, men i virkeligheden gives der ikke noget svar på det.

Jeg nævner disse eksempler på udtalelser og forhold, som jeg synes man godt kunne have fået belyst i dag. Det kan måske stadig væk ske, men ellers må det selvfølgelig ske i forbindelse med behandlingen i de to udvalg.

Lad mig slutte af med at berøre noget, som statsministeren gjorde en hel del ud af, nemlig Kommissionens passivitet. Jeg ved ikke, om

man kan tale om passivitet hos Kommissionen. Det kan også være en tøven hos Kommissionen, eller det kan være en venlighed over for Danmark. Måske har man tænkt: De har store problemer, lad os nu lade være med at fare for hårdt frem mod dem. Lad os se, hvordan tingene udvikler sig, hvor mange der klager, om der er nogen danske firmaer eller udenlandske firmaer, der er utilfredse, osv. Derfor farer man ikke frem med en måneds eller tos varsel. Man lader et års tid gå, inden man kommer med åbningsskrivelsen. Det er måske egentlig udtryk for en hensynsfuldhed.

Men den danske regerings reaktion har desværre ikke vist den samme forståelse, for den danske regering har på trods af den meget klart begrundede udtalelse, der fastslog som Kommissionens opfattelse, at der var tale om en ulovlighed, ikke taget imod den fremstrakte hånd. Man har f.eks. ikke sørget for at forhøje momsen i stedet. Havde man gjort det, føler jeg mig næsten overbevist om, at vi måske nok ville have tabt en retssag, men ikke med denne tilbagevirkende kraft, der er det mest katastrofale overhovedet.

Det er min fortolkning – det er en mulighed – men jeg synes i hvert fald ikke, der er grundlag for at klandre Kommissionen for passivitet. Det er måske heller ikke det, der lå i statsministerens udtalelse, men det kunne opfattes således.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg synes, det fortolkningsbidrag, hr. Ole Espersen gav her i slutningen af sit andet indlæg, var yderst sympatisk og forstående, og jeg vil også gerne lægge det til grund. Hvad taler hr. Ole Espersen om? At Kommissionen ikke ville fare hårdt frem, at Kommissionen måske ville vise hensyntagen til den danske regering. Javel, men det kan den jo ikke have gjort, hvis den var overbevist om, at regeringen klart har overtrådt klare regler.

Faktisk var der i mit ordførerindlæg en lignende betragtning og en ros til Kommissionen for at have optrådt nogenlunde på den måde, som hr. Ole Espersen her så fint har beskrevet. Det synes jeg er point i regeringens favør, for hvis der var tale om en klip og klar-overtrædelse og Kommissionen var klar over det, ville denne hensyntagen, som hr. Ole Espersen be-

[Arne Melchior]

skriver, jo have været totalt meningsløs og forfejlet. Så jeg vil gerne sige tak til hr. Ole Espersen for det bidrag til forståelse.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Jeg vil gerne modtage lidt af takken, men ikke den fulde tak, for der er ingen tvivl om, at både Kommissionen og Domstolen finder, at ambiordningen er i åbenlys strid med de gældende EF-regler. Men derfor behøver man jo ikke at fare frem med bål og brand. Og det er det, jeg kunne forestille mig at man ikke har gjort. Men at der er en åbenlys strid, giver Kommissionen ganske klart udtryk for, og det kan der ikke være nogen som helst tvivl om. Det er det, jeg gerne vil bidrage med at sige her.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg kan godt se, at hr. Arne Melchior måske har en pointe i, at der er gået ganske lang tid fra regeringens svar på den første henvendelse, og indtil man får næste henvendelse fra Kommissionen.

Det bringer mig til at stille det spørgsmål til regeringen – jeg ved ikke, om statsministeren eller udenrigsministeren er bedst i stand til at svare – om den omstændighed, at der tilsyneladende ikke har været nogen skriftlig korrespondance i 15 måneder imellem regeringen og Kommissionen, er udtryk for, at der heller ikke har været nogen anden form for kontakt, for det sker da heldigvis også, at mennesker taler med hinanden.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Hr. Stavad har sådan set fået svaret på sit spørgsmål i det ganske omfangsrige materiale, som er sendt til Markedsudvalget. Deraf fremgår det, at jeg har haft en samtale i begyndelsen af 1988 med Kommissionens formand, hr. Delors, og deri findes det papir, som jeg har givet hr. Delors i den forbindelse, hvor sagen bliver beskrevet, som den ser ud fra dansk side. Det er i øvrigt noget, der til fulde svarer til den opfattelse, som andre ministre også har givet udtryk for som det, der var Danmarks opfattelse af denne sag.

Derefter er der ikke flere kontakter frem til det tidspunkt, hvor åbningskrivelsen kommer, og som statsministeren har sagt, kan det jo ikke give anledning til andet end den opfattelse, at man altså har, som det hedder på fint sprog, akkviesceret ved det, man har gjort fra dansk side.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg vil gerne takke udenrigsministeren for svaret, og jeg kan konstatere, at der i en periode på over 1 år, nemlig fra primo 1988 til langt hen i 1989, ikke har været nogen samtaler, kontakter, mellem den danske regering og EF-Kommissionen. Det er en oplysning, som jeg i hvert fald synes vi skal notere os.

Gade (SF):

Jeg synes, det var bemærkelsesværdigt, at statsministerens svartale kun behandlede situationen efter vedtagelsen. En stor del af debatten i dag har handlet om forholdene før vedtagelsen, herunder diskussionen om, hvordan Folketinget er blevet informeret. Det svarede statsministeren overhovedet ikke på, og skatteministeren har endog ikke taget ordet.

Der er to spørgsmål, jeg gerne vil gentage. Det ene er til statsministeren. Når statsministeren har sagt, at regeringen vidste, at der var mulighed for kritik fra EF-Kommissionen inden vedtagelsen – og det har statsministeren fortalt Folketinget i dag – hvorfor valgte regeringen så at undlade at give den oplysning til Folketinget?

Det andet, der vel er hovedspørgsmålet i dag, og som skal være til skatteministeren eller statsministeren, lyder: Hvorfor informerede skatteministeren eller statsministeren ikke Folketinget om de store betænkeligheder også angående artikel 33, som er fremført af embedsmændene? Hvorfor blev Folketinget ikke informeret om disse store og afgørende betænkeligheder, som embedsmændene har fremført? Det er jo hovedspørgsmålet i hele diskussionen, og der har ikke været antydning af svar indtil nu. Derfor mener jeg, det er nødvendigt at gentage spørgsmålet.

Dernæst vil jeg sige til statsministeren: Kan statsministeren da stemme for hvad som helst og holde en hvilken som helst tale?

[Gade]

Jeg har lige hørt hr. Ole Espersen sige, at dagsordenen, der betegner sagsforløbet som utilfredsstillende, også inkluderer regeringens håndtering af denne sag, og så står statsministeren op og siger, at det er udmærket, og at regeringen da også stemmer for den dagsorden.

Jeg har sagt det tidligere i debatten, men vil gerne sige det igen i mit afslutningsindlæg, at det er den fremgangsmåde, der i en række år fra statsministerens side hjulpet af, at der ikke har været parlamentarisk vilje til indimellem at statuere eksempler, har ført os ud på en glidebane, hvor stadig flere ting bliver håndteret sådan, at går den, så går den, og man behøver ikke at sige hele sandheden, hvis man kan nøjes med den halve eller helt kan undlade at sige sandheden.

Det er det system, som statsministeren har alt for stor ære for er blevet etableret i Folketinget, og som endnu en gang illustreres derved, at statsministeren ikke engang har mere skam i livet, end at han stemmer for denne dagsorden.

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil beklage, at jeg ikke har kunnet holde min ordførertale tidligere, da der var et andet møde, og derfor skal jeg ikke komme med hele ordførertalen på dette tidspunkt, men forklare vores stemmeafgivning, og vi stemmer for den dagsorden, der er fremsat af Socialdemokratiet.

I første afsnit konstaterer man, at forløbet i ambisagen har været utilfredsstillende, og det er klart, at det er utilfredsstillende, at vi er blevet dømt, når vi, sådan som forslaget var lagt frem, regnede med, at det ville være i orden.

Der var erkendt en risiko, men ud fra en samlet vurdering skulle det være i orden, men det var det så ikke, og i den forbindelse vil jeg, ligesom hr. Gade har gjort, stille et spørgsmål til regeringen. Er det almindeligt eller ualmindeligt, at der gik de ca. 15 måneder, hvor man ikke hørte noget fra Kommissionen? Er der en vis præcedens for, at når der går så lang tid, vil Kommissionen stiltiende acceptere, men at Kommissionen i dette tilfælde, hvor der var to danske virksomheder, som anlagde sag, blev tvunget til at blive mere aktiv med hensyn til at få anlagt sag? Kan der gives en vurdering af, om situationen ville have udviklet sig til, at der

var blevet anlagt sag fra Kommissionens side, selv om de danske virksomheder ikke havde været aktive? Jeg synes, det ville være interessant, hvis der kunne gives information om det.

Det andet afsnit forstår jeg sådan, at »i hvilket omfang Folketinget har modtaget mangelfulde eller forkerte oplysninger«, er en overordentlig fleksibel beskrivelse, som kan betyde nul, men også, som undersøgelsen skrider frem, vil kunne afsløre, at der i et vist omfang har været givet mangelfulde eller forkerte oplysninger. Der står ikke, hvor oplysningerne er kommet fra, de kan være kommet fra alle mulige, som har informeret Folketinget, så her er der med denne formulering virkelig lagt op til en uvildig undersøgelse. Formuleringerne er lavet så runde, at der ikke er tale om, at man dømmer på forhånd, men at man er interesseret i en undersøgelse. Hvad undersøgelsen så måtte udmunde i, må man finde ud af til den tid.

Det tredje afsnit synes jeg er forstandigt, nemlig at vi finder nogle spilleregler for, hvordan Markedsudvalget bliver informeret, når der kommer en åbningsskrivelse. Jeg ved ikke, hvor mange åbningsskrivelser der kommer om året, og jeg ved ikke, hvor mange af dem der fører til en domsafsigelse, men at vi her får formuleret nogle spilleregler, som vi har manglet, synes jeg er klogt og rigtigt, og med disse forklaringer vil vi stemme for den af hr. Stavad fremsatte dagsorden.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

For god ordens skyld vil jeg også sige til hr. Kofod-Svendsen, da jeg ikke er sikker på, at han var i salen på det tidspunkt, hvor jeg måtte sige noget nogenlunde tilsvarende til hr. Peter Brixtofte, at man altså ikke omskriver en dagsorden ved at indfortolke noget andet, end der står i den, så når vi stemmer, stemmer vi altså om den dagsorden, som ligger foran os på bordene, det er det indhold, man tager stilling til, og uanset hvor meget man forsøger at vride det, bortforklare det og finde andre måder at fortolke det på, er det altså den dagsorden, Socialdemokratiet har fremsat, der kommer til afstemning.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Som en af dem, der har arbejdet med tekstlæsning hele livet, må jeg bare konstatere, at man kan formulere tekster sådan, at de er flerfortolkelige. Denne dagsorden kunne jeg godt have skrevet langt klarere, hvis det skulle have været, men jeg konstaterer, at den har fået en formulering, som er flerfortolkelig, og det var den konstatering, jeg gerne ville give udtryk for.

Statsministeren (Poul Schlüter):

I anledning af hr. Kofod-Svendsens forrige indlæg synes jeg, jeg bør bekræfte, at regeringen måtte anse det for ganske bemærkelsesværdigt og usædvanligt, at der efter de sidste kontakter med Kommissionen på regeringsplan, nemlig udenrigsministerens samtale med Kommissionens formand, Delors, i februar måned og regeringens udførlige svarskrivelse til Kommissionen i marts måned, hengik 15 måneder, før der udarbejdedes en åbningsskrivelse. Denne lange periode syntes jeg og mine kolleger var et signal, som vi ikke kunne undlade at tillægge nogen vægt.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg synes, det er en underlig afslutning, denne debat tilsyneladende får. Der er én sag, som overordnet er den vigtigste i denne debat, og det er: Hvorfor informerede regeringen ikke Folketinget om disse store betænkeligheder, som regeringens embedsmænd havde redegjort for? Det spørgsmål vil tilsyneladende hverken skatteministeren eller statsministeren svare på.

Jeg spørger for tredje gang, og hvis hverken statsministeren eller skatteministeren går op og giver et svar, synes jeg, det er det ringeste signal fra regeringspartierne side om, at de vil gå positivt ind i arbejdet i Udvalget for Forretningsordenen. Hvorfor informerede de ikke om den bekymring, som vi alle har læst side op og side ned om at embedsmændene har fremført? Hr. statsminister, hvorfor gav man ikke Folketinget den information?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Alle ministre fører dagligt mundtlige samtaler med hærskarere af embedsmænd om sager

nes forberedelse og behandling. I mange, mange tilfælde modtager embedsmænd notitser og notater af skriftlig karakter, men når ministrene som regeringsmedlemmer træder i kontakt med Folketinget, må det være ministrene, som bærer ansvaret – også for de vurderinger, som anlægges. Jeg kan sige, som jeg sagde i formiddags, at regeringen anlagde den vurdering, at der ikke var grundlag for bekymring med hensyn til ambilovgivningens forenelighed med EF-retten. Det var regeringens vurdering, den har vi naturligvis på regeringens ansvar fremlagt mundtligt for Folketinget og skriftligt i Skatteudvalget, og sådan må det være.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Statsministeren har givet ret i, at en minister i masser af situationer skal drage konklusioner efter at have fået nogle vurderinger, men det svar, som statsministeren nu har givet Folketinget og hr. Gade, kan næsten ikke andet end medføre dette nye spørgsmål: Kan statsministeren eller skatteministeren forklare, hvorfor der er så stor modstrid imellem de juridiske vurderinger og de bekymringer, som er kommet til udtryk i embedsmændenes skrivelser og notater, og det svar, som skatteministeren har afgivet til Folketingets Skatteudvalg, og som konkluderer, at regeringen ingen bekymring havde? Hvordan kan en regering nå til den konklusion, at den ingen bekymring har, når regeringens eksperter og rådgivere på det område, det handler om, har store bekymringer?

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Tak for statsministerens svar. Det er regeringens ansvar, der er det væsentlige, og her er det, at ministeransvarlighedsloven kommer ind i billedet. Problemet for skatteministeren og vel også for statsministeren efter udtalelserne her er, at en minister ikke må fortie oplysninger af væsentlig betydning for Folketingets behandling af en sag. Jeg er ikke i tvivl om, at det var af væsentlig betydning for sagen, at Folketinget ikke fik de oplysninger; forløbet bagefter har vist, at det var væsentlige sager.

Vi kommer nok ikke længere i dag, men det er vel det spørgsmål, vi må arbejde grundigt videre med i Udvalget for Forretningsordenen.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Selv om hr. Gade nu giver udtryk for, at han personlig overhovedet ikke er i tvivl om skyld, ansvar og årsagssammenhæng i denne sag, synes jeg, at han skulle muliggøre det ved at bidrage til debattens afslutning for os andre og vedtage den dagsorden, som netop vil kunne igangsætte den grundigere undersøgelse af disse forhold i Udvalget for Forretningsordenen, og det er stedet, hvor det må ske.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Hr. statsminister, jeg stemmer med glæde for en dagsorden, hvor Folketinget konstaterer, at forløbet har været utilfredsstillende, og at vi skal igangsætte et udredningsarbejde om, i hvilket omfang vi har modtaget mangelfulde eller forkerte oplysninger.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 42 af Stavad (S) (se foran)
vedtoges med 108 stemmer (S, KF, V, SF, CD, RV og KRF) mod 5 (FP).

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 43 af Ole Donner (FP) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 86:

Forslag til folketingsbeslutning om rigsretstiltale mod økonomiminister og skatteminister Anders Fogh Rasmussen i anledning af ambisagen.

Af Kim Behnke (FP) m.fl.
(Fremsat 21/4 92).

Forslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Statsministeren (Poul Schlüter):**

Fremskridtspartiet har fremsat et forslag til folketingsbeslutning om rigsretstiltale i anledning af ambisagen. Under det punkt på dagsordenen, som vi netop har afsluttet, har jeg på regeringens vegne afgivet en redegørelse for, hvilke konsekvenser EF-Domstolens kendelse må få. På baggrund af den redegørelse har Tinget – det kan jeg vist roligt fastslå – haft en lang og grundig drøftelse, og den er nu mundet ud i vedtagelsen af en ganske konsistent dagsorden.

Fremskridtspartiets beslutningsforslag mener jeg ikke rigtig har nogen mening i den sammenhæng, og jeg kan anbefale, at det afvises.

Ole Espersen (S):

Det er klart, at vi, efter at Folketinget lige har vedtaget dagsordenen, hvorefter Udvalget for Forretningsordenen skal klarlægge hele sagsforløbet, herunder i hvilket omfang Folketinget har modtaget mangelfulde eller forkerte oplysninger, også fra Socialdemokratiets side må afvise dette forslag.

Aagaard (KF):

Vedrørende dette beslutningsforslag skal jeg henvise til de bemærkninger, jeg gjorde under den just afsluttede forespørgselsdebat, hvor der nu af et stort flertal er vedtaget en dagsorden, som pålægger Udvalget for Forretningsordenen at klarlægge sagsforløbet og herefter afgive en beretning.

Dermed skal jeg på Det Konservative Folkepartis vegne afvise støtte til dette beslutningsforslag.

Ivar Hansen (V):

Jeg kan kun som allerede fremhævet af tidligere ordførere og også af statsministeren sige, at efter forespørgselsdebatten i dag har Fremskridtspartiets beslutningsforslag mistet enhver interesse; det videre forløb i denne sag er nu lagt fast.

Men der er også en anden grund til, at Fremskridtspartiets beslutningsforslag unddrager sig realitetsbehandling, og det blev i øvrigt i formiddags meget klart fremhævet fra talerstolen af hr. Ole Espersen, nemlig at det ikke er en anstændig måde at arbejde parlamentarisk på at fremsætte et beslutningsforslag af denne karakter uden egentlig begrundelse. Det efterlader en klar mistanke om, at hensigten med det-